

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

DLA GMINY NOWINKA

NA LATA 2014 - 2017

Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018 - 2021

Zleceniodawca

Gmina Nowinka
Urząd Gminy Nowinka
Nowinka 33
16-304 Nowinka

Wykonawca

EKOTON sp. z o. o.
siedziba: ul. Ciepła 12/4 15 - 472 Białystok
biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U
15 - 464 Białystok
tel./fax: (+48) 85 744 67 95
www.ekoton.pl

Zamawiający:

Gmina Nowinka
Urząd Gminy Nowinka
Nowinka 33
16-304 Nowinka

Wykonawca:

EKOTON Sp. z o.o.
siedziba: ul. Ciepła 12/4; 15 - 472 Białystok
biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U,
15 - 464 Białystok
tel./fax. (85) 744-67-95

Zespół autorów:

dr Grzegorz Chocian
mgr inż. Beata Gładkowska - Chocian
mgr inż. Joanna Bartnikiewicz
mgr inż. Agnieszka Łuniewska

maj 2014 r.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	5
2.	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWINKA ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
2.1	POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009 - 2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016 ..	10
2.2	II POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA (DOKUMENT Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 ROKU)	11
2.3	KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI.....	11
2.4	KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU (2009 - 2032).....	13
2.5	KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI.....	14
2.6	KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH (KPOŚK).....	14
2.7	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2011 - 2014.....	16
2.8	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2012 - 2017	19
2.9	PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	19
2.10	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	20
2.11	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO 2020 ROKU	23
2.12	PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY PODLASKIEJ.....	25
2.13	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA 2012 - 2015 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016-2019	26
2.14	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU AUGUSTOWSKIEGO DO 2020 R.	27
2.15	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA 2008 - 2032.....	28
2.16	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWINKA NA LATA 2008-2011.....	29
2.17	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY NOWINKA.....	30
2.18	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWINKA	31
2.19	PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY NOWINKA NA LATA 2004 - 2013	33
3.	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	35
4.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	38
5.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	39
6.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	40
7.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU	46
8.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	50
9.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	53

10. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU	59
11. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	67
12. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	80
13. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	82
SPIS RYCIN	84
SPIS TABEL	84
SPIS LITERATURY	84
ZASOBY INTERNETOWE	85

1. WPROWADZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 została opracowana na zlecenie Gminy Nowinka przez firmę EKOTON sp. z o. o. z Białegostoku.

Zgodnie z prawem ochrony środowiska (Dz. U. 2013, poz. 1232 z późn. zm.) Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planów i programów. Prawo ochrony środowiska nakłada na organ opracowujący Program ochrony środowiska, obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko. Artykuł 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235) z dnia 3 października 2008 roku, formułuje wytyczne, co do zawartości takiej prognozy. Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza powinna:

1. zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko,

3. przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Dodatkowo, na podst. art. 53 ww. ustawy, Gmina Nowinka, przed przystąpieniem do prac związanych z aktualizacją gminnego Programu ochrony środowiska, zwróciła się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku, Wydział Spraw Terenowych I w Suwałkach oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku z wnioskiem o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021. Niniejszy dokument jest zgodny w uzyskanymi uzgodnieniami. Spełnia zakres i zachowuje formę wskazaną przez organy - m. in. układ chronologiczny zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Opracowanie niniejszej Prognozy, ma na celu ocenę skutków przyrodniczych, jakie przyniesie realizacja działań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWINKA ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z Polityką ekologiczną państwa władze gmin są zobowiązane do sporządzania programów ochrony środowiska raz na 4 lata. Dodatkowo, co 2 lata organ wykonawczy gminy zobowiązany jest do sporządzenia Raportu z wykonania Programu, który następnie przedstawia się Radzie Gminy. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 jest aktualizacją Programu ochrony środowiska dla gminy Nowinka na lata 2008 - 2011 uchwalonego przez Radę Gminy Nowinka 22 września 2008 r. (Uchwała nr XV/83/08).

Program określa zadania i cele krótkoterminowe (4-letnie), oraz zadania długookresowe (przewidziane do roku 2021). Głównym celem Programu jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju Gminy Nowinka, która ma być realizacją Polityki ekologicznej państwa w skali regionu.

Główne funkcje Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 to:

- realizacja Polityki ekologicznej państwa na terenie Gminy Nowinka,
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,
- zarządzanie strategiczne analizowanym terenem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami, skorelowane z obecnym stanem środowiska przyrodniczego,
- podsumowanie stanu środowiska poprzez zidentyfikowanie mocnych i słabych stron Gminy, a także określenie głównych zagrożeń ekologicznych i szans rozwoju Gminy,
- wskazanie działań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 swym zakresem obejmuje informacje środowiskowe, demograficzne i gospodarcze o Gminie Nowinka oraz charakterystykę aktualnego stanu środowiska wraz z jej podsumowaniem przy pomocy analizy SWOT. Program ocenia stopień realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska. Ustalenia Programu obejmują priorytety

i działania ekologiczne, cele i kierunki ochrony środowiska oraz plan operacyjny określający przedsięwzięcia wytypowane na podstawie zdefiniowanych wcześniej celów. Program porusza zagadnienia systemowe związane z zarządzaniem i monitoringiem środowiska oraz monitoringiem realizacji Programu, a także aspekty finansowe realizacji Programu.

Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest zrównoważony rozwój Gminy Nowinka przy zachowaniu i promocji środowiska naturalnego. W Programie wyznaczono 10 celów długoterminowych wraz z celami krótkoterminowymi przewidzianych do realizacji w ramach celów długoterminowych. Sformułowane cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1 Cele długoterminowe i krótkoterminowe służące ochronie środowiska na terenie Gminy Nowinka

Lp.	Cele długoterminowe, przewidziane do realizacji do 2021 roku	Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017
1.	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza	Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Nowinka poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych
2.	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania	Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom
		Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi Gminy Nowinka
		Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji
		Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi
3.	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji	Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych Gminy Nowinka
		Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
		Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów

Lp.	Cele długoterminowe, przewidziane do realizacji do 2021 roku	Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017
		Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej
		Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych
4.	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów	Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas
		Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas
5.	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczalnej wartości
6.	Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zwiększenie wykorzystania OZE
7.	Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych
8.	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni
9.	Ochrona powierzchni ziemi	Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju
		Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie
10.	Wzrost świadomości ekologicznej	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami
		Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców
		Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o. na podst. Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019

Cele i zadania z zakresu gospodarki odpadami w Gminie Nowinka zostały określone w oparciu o Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka stworzony jest w oparciu o cele zawarte w dokumentach strategicznych kraju i województwa oraz planów i programów powiatowych i gminnych. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz z opracowań gminnych posłużyły do wyznaczenia celów i kierunków ochrony środowiska niniejszego Programu, który jest z nimi kompatybilny. Główne założenia tych dokumentów zostały opisane poniżej.

2.1 Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 określa cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Według dokumentu najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata, to m.in.:

- Uporządkowanie gospodarki odpadami w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE,
- Wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- Wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- Wspieranie platform technologicznych i ekoinnovazioneści w ochronie środowiska,
- Przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- Ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- Ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- Modernizacja systemu energetycznego,

- Ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- Działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

2.2 II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. *Program* stanowi realizację poniższych zasad polityki ekologicznej państwa w skali gminy. Zasady te odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej:

- Zasada przezorności,
- Zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- Zasada regionalizacji,
- Zasada uspołecznienia,
- Zasada "zanieczyszczający płaci",
- Zasada prewencji,
- Zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- Zasada subsydiarności,
- Zasada klauzul,
- Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

2.3 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21 z późn. zm.) krajowy plan gospodarki odpadami jest nadrzędnym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami, z którym muszą być zgodne plany gospodarki odpadami

opracowywane na niższych szczeblach administracji. Celem dalekosiężnym KPGO 2014 jest osiągnięcie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności hierarchia postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawania odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.

Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

KPGO formułuje również dodatkowe cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów. W przypadku odpadów komunalnych są to:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.
- objęcie systemem zbiórki odpadów komunalnych 100 % mieszkańców najpóźniej do 2015 r.,
- objęcie 100 % mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, aby nie było składowanych:
 - w 2013 więcej niż 50 %,
 - w 2020 więcej niż 35 % masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do poziomu maks. 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.,

- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50 % ich masy wytworzonej do 2010 roku.

2.4 Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (2009 - 2032)

Dokument wyznacza następujące cele dotyczące azbestu:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele te realizowane powinny być przez następujące działania:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- działania edukacyjno-informacyjne,
- zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Program tworzy m.in. następujące możliwości:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,

- pozostawianie w ziemi - w dopuszczonych prawem przypadkach - wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

2.5 Krajowy Program zwiększania lesistości

KPZL jest opracowaniem studialnym, o charakterze strategicznym. Program ten jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju i zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości, będącej jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa (1997). Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30 % w roku 2020 i 33 % po roku 2050. Zwiększenie lesistości kraju uzasadnione jest przede wszystkim potrzebą większego wykorzystania funkcji lasów w:

- retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych,
- przeciwdziałaniu degradacji i erozji gleb oraz stopowieniu krajobrazu,
- wiązaniu CO₂ i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacji ich negatywnego działania,
- korzystnej modyfikacji warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych,
- zachowaniu zasobów genowych flory i fauny oraz przywracaniu różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu,
- tworzeniu możliwości wypoczynku dla ludności oraz poprawy warunków życia na terenach zurbanizowanych.

2.6 Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. W Traktacie Akcesyjnym przewidziano, że przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie

odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone ww. dyrektywą będą w Polsce w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r., do tego czasu:

- wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni,
- aglomeracje < 2000 RLM wyposażone w dniu wejścia polski do unii w systemy kanalizacyjne powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiednie oczyszczanie,
- zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

KPOŚK określa działania, które będą podejmowane do końca okresu przejściowego, wynegocjowanego dla tej dyrektywy tj. do końca 2015 r. Program stanowi spis przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych (budowy, rozbudowy i/lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej) w aglomeracjach w celu prawidłowego i uporządkowanego procesu implementacji dyrektywy 91/271/EWG. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach.

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK 2009 i AKPOŚK 2010)

AKPOŚK 2009 obejmuje:

- wszystkie aglomeracje o RLM $\geq 10\ 000$ objęte AKPOŚK 2005 o skoncentrowanym zaludnieniu i działalności gospodarczej, w stosunku do których wydanie rozporządzenia wyznaczającego aglomerację nie budzi zastrzeżeń i wątpliwości,
- wszystkie aglomeracje o RLM z przedziału $\geq 2000 < 10000$ utworzone rozporządzeniami wojewodów wydanymi przed dniem 28 lutego 2008 r.

AKPOŚK 2010 swoim zakresem obejmuje wyłącznie dane dotyczące terminów realizacji inwestycji. Pozostałe wartości pozostają zgodne z dokumentem AKPOŚK2009.

2.7 Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014 ujęto analizę uwarunkowań wynikających z Polityki ekologicznej państwa oraz pozostałych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich. Program zawiera ocenę stanu środowiska województwa podlaskiego z uwzględnieniem prognozowanych danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska w latach 2011 - 2014. W opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych oraz określono cele i kierunki ochrony środowiska do 2018 r., a także cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji do roku 2014.

Cel długoterminowy:

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza

Cele krótkoterminowe:

1. Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza
2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych)

Cel długoterminowy:

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania

Cele krótkoterminowe:

1. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
2. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód
3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
4. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych
5. Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek

Cel długoterminowy:

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności

Cele krótkoterminowe:

1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
3. Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk
4. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich
5. Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych

Cel długoterminowy:

Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe:

1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
2. Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas

Cel długoterminowy:

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cele krótkoterminowe:

1. Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych

Cel długoterminowy:

Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cele krótkoterminowe:

1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii

Cel długoterminowy:

Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych

Cele krótkoterminowe:

1. Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych

Cel długoterminowy:

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cele krótkoterminowe:

1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Cel długoterminowy:

Ochrona powierzchni ziemi

Cele krótkoterminowe:

1. Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju
2. Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja

Cel długoterminowy:

Wzrost świadomości ekologicznej

Cele krótkoterminowe:

1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami
2. Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców
3. Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

2.8 Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XX/233/12 z dnia 21 czerwca 2012 r. Dokument zawiera analizę stanu gospodarki odpadami w województwie w podziale na rodzaje odpadów. Przedstawione w Planie cele i zadania dotyczą okresu 2012 - 2017 i dla odpadów komunalnych przedstawiają się następująco:

1. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
2. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
3. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Ponadto dla poszczególnych grup odpadów określono cele szczegółowe.

Dla realizacji osiągnięcia postawionych celów niezbędne jest prowadzenie następujących działań:

1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
2. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania,
3. Realizacja wskazanego systemu gospodarowania odpadami opartego na regionach gospodarki odpadami (RGO).

2.9 Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego

Nadrzędnym długoterminowym celem Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego jest likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na zdrowie człowieka i środowisko.

Cel ten jest zgodny z celami zdefiniowanymi w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski z 2002 roku, które to cele zostały utrzymane w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2008-2032. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres do 2032 roku) poprzez usunięcie z terenu województwa stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

2.10 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan określa zasady ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów (ogólne i szczegółowe) w zakresie planowania przestrzennego na obszarze województwa podlaskiego.

Zasady ogólne:

- Nasywanie obszarów sieci ekologicznej różnymi formami ochrony prawnej ze strefowaniem reżimów ochronnych i zagospodarowania oraz wzmacnianie więzi między obszarami węzłowymi,
- Niepodejmowanie decyzji przestrzennych mogących prowadzić do zniszczenia lub dewaloryzacji cennych układów przyrodniczych, w tym przenoszenie działań i urządzeń uciążliwych (tam, gdzie to możliwe) poza obszary sieci ekologicznych,
- Podporządkowanie zagospodarowania i działalności gospodarczej w obszarach prawnie chronionych zasadom określonym w planach ich ochrony lub w stanowiących je aktach prawnych,
- Zmniejszanie kosztów ekologicznych, społecznych i ekonomicznych funkcjonowania i rozwoju osadnictwa poprzez kształtowanie zwartych przestrzennie obszarów zurbanizowanych i hamowanie „rozlewania się zabudowy” zwłaszcza w obszarach podmiejskich większych miast oraz na terenach atrakcyjnych dla rekreacji,
- Zarządzanie popytem na zasoby naturalne we wszystkich formach, a zwłaszcza nieodnawialne, pod kątem oszczędności przestrzeni, surowców i energii,
- Dostosowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego do naturalnej chłonności obszarów, a nie kryterium zysku,

- Dostosowanie rozwoju rolnictwa i leśnictwa do istniejących układów przyrodniczych, w tym siedliskowych, z wykorzystaniem ich możliwości i predyspozycji - bez osłabienia,
- Uwzględnianie nadrzędności ochrony środowiska i krajobrazu również na obszarach wiejskich poza systemami sieci ekologicznej, a zwłaszcza ochrony przed „żywiolową urbanizacją” i chemizacją,
- Zmniejszanie transportochłonności osadnictwa i gospodarki poprzez racjonalne rozmieszczenie miejsc pracy, zamieszkania, usług i wypoczynku oraz preferowanie transportu zbiorowego,
- Lokalizowanie elementów infrastruktury transportowej w sposób minimalizujący jej negatywny wpływ na środowisko,
- Stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w transporcie, przemyśle i gospodarce komunalnej, ograniczających do minimum ich negatywny wpływ na środowisko,
- Zapewnienie priorytetu działań chroniących wody powierzchniowe i podziemne oraz powiązane z nimi ekosystemy lądowe przed ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami i zmianami reżimów hydrologicznych w procesach urbanizacyjnych i gospodarczych, w tym zmniejszanie wodochłonności gospodarki komunalnej, przemysłu i rolnictwa,
- Uwzględnianie wyników państwowego monitoringu środowiska oraz państwowych norm wykorzystania środowiska w procesach planowania przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz jego realizacji.

W *Planie* zawarte zostało kształtowanie sieci ekologicznej na obszarze województwa. Środowisko przyrodnicze poddano analizie w zakresie uwarunkowań wewnętrznych do zagospodarowania przestrzennego. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa precyzuje także kierunki ochrony zasobów środowiska województwa:

1. W zakresie ochrony przyrody:
 - Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”,
 - Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa.
2. W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Likwidacja źródeł zanieczyszczeń,
 - Ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych,
 - Ochrona gleb przed erozją,
 - Ochrona wartościowych gruntów rolnych,
 - Ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska.
3. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków,
 - Uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - Ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji.
4. W zakresie ochrony wód śródlądowych - powierzchniowych i podziemnych:
- Utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej,
 - Doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
 - Eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych,
 - Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi,
 - Wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód,
 - Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
 - Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
 - Realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą w sprawie kontroli jakości i ochrony wód granicznych,
 - Przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód,

- Prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości.
- 5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów,
- 6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym,
- 7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska,
- 8. Ochrona przeciwpowodziowa.

2.11 Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku

Strategia określa cele strategiczne i operacyjne:

- Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;
- Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
- Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

- Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
- Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Przyjęte cele horyzontalne z jednej strony warunkują, z drugiej zaś wspierają możliwości skutecznego osiągnięcia celów strategicznych. Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze województwa podlaskiego ma stanowić nie tyle samoistny cel rozwojowy, co wzmocnić naturalną przewagę województwa postrzeganego jako posiadające doskonale zachowane środowisko naturalne. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki - szczególnie jej „zielonych” sektorów. Wizerunek regionu o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów zainteresowanych szybko rozwijającą się zieloną gospodarką i jako element promujący na zewnętrznych rynkach regionalne marki.

Utrzymanie dobrej jakości środowiska to także kluczowa determinanta wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

W ramach CELU STRATEGICZNEGO 3. JAKOŚĆ ŻYCIA zdefiniowano CEL OPERACYJNY 3.4. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

Rozwój gospodarki jest zawsze związany z korzystaniem z zasobów naturalnych. Większość zasobów jest jednak ograniczona ilościowo bądź odnawia się w długim czasie. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów, w tym przestrzeni, jest więc priorytetem w kontekście zapewnienia ich dostępności dla przyszłych pokoleń. Efektywne użytkowanie zasobów jest również ważne ze względów ekonomicznych i geostrategicznych. Obecnie obowiązujące wzorce produkcji mają negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze (zwłaszcza na jakość powietrza, wód, gleb i różnorodność biologiczną), a tym samym na zdrowie i jakość życia człowieka. Niezbędne są zatem przejście na rozwój zasobooszczędny, racjonalizacja wykorzystania zasobów środowiska oraz przemyślane działania kompensacyjne. Zdrowe środowisko przyrodnicze jest równie ważne dla jakości życia, jak stan gospodarki czy czynniki społeczne.

Generalnie dobry stan zachowania środowiska przyrodniczego w regionie nie zwalnia z troski o środowisko i z obowiązku stałego przeciwdziałania czynnikom oraz zjawiskom negatywnie oddziałującym na różnorodność biologiczną. Także ochrona krajobrazu należy do najważniejszych działań podejmowanych w ramach planowania zagospodarowania przestrzennego.

W trosce o zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wód dobrej jakości na potrzeby gospodarki i społeczeństwa, należy dążyć do jak najlepszego oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych, a także do propagowania zmian sposobu gospodarowania w zlewni, tak aby doprowadzić do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód ze źródeł rozproszonych (rolniczych). Szczególnie intensywne działania powinny być skierowane na jak najskuteczniejszą ochronę głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych i powierzchniowych. Efektywna gospodarka wodna powinna prowadzić także do utrzymania niezbędnej ilości zasobów wody oraz usuwania bądź zmniejszania wszelkich zagrożeń związanych z jej deficytem i nadmiarem. Wsparcie w tym zakresie ukierunkowane zostanie w szczególności na wykorzystanie inżynierii ekologicznej. Wspierane będą inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, w tym systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa oczyszczalni ścieków, poprawa parametrów istniejących oczyszczalni, jak również wspieranie gospodarki osadami ściekowymi. Na terenach o zabudowie rozproszonej, w tym w szczególności na obszarach wiejskich, promowany będzie rozwój indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

W województwie podlaskim głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są: ciepłownie miejskie, przemysłowe, rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-

bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne. Działania prorozwojowe koncentrować się będą wokół ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z energetyki i transportu drogowego, w tym gazów cieplarnianych i pyłów oraz rozpowszechnienia technologii zwiększających efektywność produkcji i wykorzystania energii.

Celem zrównoważonej gospodarki odpadami jest ochrona środowiska i zdrowia ludzkiego poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszanie niekorzystnego oddziaływania związanego z wytwarzaniem i gospodarowaniem odpadami oraz, pośrednio, poprawa efektywności użytkowania zasobów nieodnawialnych środowiska. Realizacja tak postawionego celu wymaga stopniowego odchodzenia od systemu składowania odpadów do systemu opartego na przetwarzaniu i odzysku surowców oraz energetycznym wykorzystaniu odpadów. Priorytetowym kierunkiem interwencji jest wdrożenie selektywnego zbierania/odbierania odpadów komunalnych i objęcie nim wszystkich mieszkańców i organizacji województwa. Należy dążyć do zmniejszenia liczby nieefektywnych, lokalnych składowisk odpadów oraz wspierania niskoodpadowych technologii produkcji oraz efektywnych technologii odzysku i unieszkodliwiania. Wszystkie organiczne odpady komunalne i odpady z przemysłu spożywczego powinny być zagospodarowane energetycznie.

Istotnym kierunkiem działań będzie wspieranie efektywności energetycznej, m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym oraz zwiększanie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, takiej jak np. oświetlenie.

Główne kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa
- Ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów
- Efektywny system gospodarowania odpadami
- Gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna)

Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

2.12 Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej został opracowany w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu

zawieszono PM_{2,5} w powietrzu w 2011 i 2012 r. Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania Programu Ochrony Powietrza w strefie podlaskiej jest ocena jakości powietrza w województwie podlaskim za 2011 i 2012 rok, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, w których strefa podlaska została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców.

Program Ochrony Powietrza koncentruje się na istotnych powodach występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych ww. zanieczyszczeń, a także na znalezieniu skutecznych i możliwych do zrealizowania działań, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomów tych zanieczyszczeń co najmniej do poziomów dopuszczalnych/docelowych, przy czym działania te powinny być uzasadnione finansowo i technicznie. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

2.13 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016-2019

Nadrzędny cel Programu określony został jako: Zrównoważony rozwój powiatu augustowskiego przy poprawie i promocji środowiska naturalnego. Cel ten jest realizowany poprzez cele i zadania ekologiczne powiatu, które są zgodne z Polityką ekologiczną państwa i Programem Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014. Realizacja Programu odbywa się w oparciu o cele długoterminowe obejmujące zakres do 2019, oraz wyznaczone w ramach każdego celu krótkoterminowe, zakładane do realizacji w latach 2012 - 2015.

Cele długoterminowe to:

1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza
2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania
3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji
4. Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
6. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
7. Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych
8. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
9. Ochrona powierzchni ziemi
10. Wzrost świadomości ekologicznej

2.14 Strategia Rozwoju Powiatu Augustowskiego do 2020 r.

W dokumencie tym misja rozwoju powiatu augustowskiego sformułowana została następująco: Powiat Augustowski obszarem zrównoważonego rozwoju i wzrostu poziomu życia jego mieszkańców poprzez efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych przy poszanowaniu walorów kulturowych regionu. Stwierdzono jednocześnie, że o możliwościach rozwoju społeczno - gospodarczego powiatu decyduje przede wszystkim infrastruktura techniczna i infrastruktura społeczna. Dlatego też te sfery działalności powiatu zostały potraktowane priorytetowo (jako cele strategiczne I rzędu).

W ramach celu 1 - Infrastruktura techniczna jako czynnik warunkujący poprawę standardu życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy Powiatu Augustowskiego wyznaczone zostały 2 cele II rzędu:

A1 Modernizacja układu komunikacyjnego Powiatu Augustowskiego

A2 Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska przyrodniczego poprzez proekologiczny rozwój infrastruktury technicznej

W ramach celu 2 - Rozwój infrastruktury społecznej maksymalnie uwzględniający potrzeby i aspiracje społeczności lokalnej wyznaczonych zostało 9 celów II rzędu:

B1 Rozwój systemu edukacji uwzględniający potrzeby rynkowe

B2 Poprawa dostępności do obiektów sportowych i rekreacyjnych

B3 Poprawa dostępności i jakości usług medycznych

B4 Rozszerzenie dostępności i podwyższanie standardu usług w sferze pomocy społecznej

B5 Wspieranie i umacnianie rodziny w wypełnianiu jej funkcji

B6 Kształtowanie i zaspakajanie potrzeb kulturalnych wśród społeczeństwa lokalnego oraz ochrona dziedzictwa kulturowego

B7 Poprawa systemu bezpieczeństwa publicznego

B8 Rozwój lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

B9 Rozwój instytucjonalny powiatowych jednostek organizacyjnych

2.15 Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2032

Celem Programu jest:

- instruktaż z zakresu postępowania z wyrobami zawierającymi azbest dla osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych, na których ciążyą określone obowiązki z tytułu posiadania obiektów zawierających materiały azbestowe oraz z tytułu wytwarzania, w wyniku remontów odpadów zawierających azbest,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom powiatu w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo - azbestowych zgodnie z przepisami prawa,
- identyfikacja dostępnych źródeł finansowania oraz zaprogramowanie wsparcia finansowego przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu.

Zadaniem Programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. W Programie zawarte zostały:

- ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie powiatu,
- szacunkowe koszty usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (płyty azbestowo - cementowych i rur azbestowo - cementowych),
- propozycje odnośnie udzielenia przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji Programu.

2.16 Program Ochrony Środowiska Dla Gminy Nowinka Na Lata 2008-2011

Misja programu została określona jako: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO PRZY ZACHOWANIU I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

Priorytety i cele ekologiczne:

1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA
 - a. Ograniczenie eutrofizacji wód (rolnictwo, doczyszczanie ścieków, gospodarka ściekowa na wsi) rozwój sieci wodno - kanalizacyjnej na obszarze województwa modernizacja przestarzałych oczyszczalni ścieków przywrócenie prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym.
 - b. Ograniczenie emisji pyłów do powietrza oraz ograniczenie hałasu komunikacyjnego wykorzystywanie technologii przyjaznych środowisku modernizacja kotłowni i inwestycje z zakresu źródeł energii odnawialnej (z wyłączeniem tych, które powodują wzrost emisji zapylenia w strefach o przekroczonej normie pyłu) rozwój infrastruktury drogowej w celu ograniczenia emisji hałasu i wibracji, budowa obwodnic.
2.
 - a. Ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego.
 - b. Aktywna ochrona przyrody i krajobrazu
 - c. Troska o gatunki chronione.
 - d. Zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery.
 - e. Ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalni na środowisko przez eliminację nielegalnych eksploatacji i niedopuszczenie do podejmowania wydobycia kopalni bez wymaganej koncesji.
3. RACJONALNA GOSPODARKA ODPADAMI, PRZYJAZNA ŚRODOWISKU W CELU OCHRONY WÓD I POWIERZCHNI ZIEMI
 - a. Kompleksowa gospodarka odpadami
 - b. Modernizacja przestarzałych składowisk

- c. Rozszerzenie systemu segregacji odpadów
 - d. Selekcjonowanie odpadów
 - e. Bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym w szczególności w zakresie unieszkodliwiania azbestu i odpadów poakcyjnych
 - f. Wprowadzenie skutecznego systemu monitoringu składowanych odpadów komunalnych i oddziaływania wysypisk na środowisko
 - g. Likwidacja dzikich wysypisk
 - h. Edukacja ekologiczna z zakresu gospodarki odpadami
4. BUDOWA ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA
- a. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa
 - b. Propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji
 - c. Mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych
 - d. Kształtowanie polityki informacyjnej mającej na celu rezygnację przez firmy i instytucje z konwencjonalnych źródeł energii
 - e. Podnoszenie skuteczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska
 - f. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach
 - g. Tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej

2.17 Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Nowinka

Celem programu jest stopniowa eliminacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Nowinka oraz ich bezpieczne unieszkodliwianie zgodnie z przepisami prawa. Spowoduje to sukcesywną likwidację oddziaływania azbestu na środowisko, doprowadzi do spełnienia wymogów ochrony środowiska oraz wyeliminuje negatywne skutki zdrowotne mieszkańców gminy spowodowane oddziaływaniem azbestu.

2.18 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowinka

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego sporządzono studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka.

Jako dominujące funkcje gminy w studium określono:

- funkcja rekreacyjna rozwijana nad jeziorami i rzekami,
- funkcja rolnicza - ukierunkowana na produkcję zbóż, buraków oraz hodowlę bydła; rozwój poszczególnych kierunków produkcji uzależniony będzie od warunków ekonomicznych i polityki Państwa,
- produkcja leśna - zgodna z planami urządzania lasu,
- funkcja ekologiczna - obejmuje tereny prawnie chronione oraz tereny jezior, dolin rzecznych i lasów,
- funkcja mieszkaniowa - rozwijana we wszystkich miejscowościach lub poza nimi jeśli nie koliduje z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

Wybitne walory przyrodniczo - krajobrazowe, na które składają się atrakcyjne jeziora i kompleksy leśne, a także szlaki turystyczne tworzą przesłanki do potencjalnego rozwoju turystyki i wypoczynku.

W studium przewidziano rozwój następujących form rekreacji:

- turystyka krajoznawcza i kwalifikowana: wędkarstwo, kajakarstwo, obserwacje faunistyczne i florystyczne,
- wypoczynek pobytowy na terenach wiejskich we wsiach: Danowskie, Ateny, Kopanica, Tobołowo, Walne, Bryzgiel, Krusznik, Strękowizna w ośrodkach oraz zagrodach rolniczych tj. agroturystyka na obszarze całej gminy, a w szczególności we wsiach położonych w sąsiedztwie jezior oraz rzek.

W zakresie rozwoju działalności produkcyjnej za preferowany uznano w studium uwarunkowań rozwój nieuciążliwej działalności produkcyjnej opartej o przetwórstwo surowców lokalnych (produkty rolne, drewno, surowce mineralne). Dopuszczono dla większych jednostek osadniczych wprowadzenie nieuciążliwych małych i średnich zakładów produkcyjnych bazujących na surowcach lokalnych. Preferowana będzie działalność gospodarcza o swobodnych warunkach lokalizacji i czystej technologii.

Kierunki rozwoju działalności gospodarczej w gminie Nowinka:

- tworzenie warunków do rozwijania drobnej wytwórczości i lokalizowania małych zakładów przemysłowych nieuciążliwych dla środowiska,

- wspieranie przedsięwzięć tworzących nowe miejsca pracy w działalności usługowej,
- podnoszenie konkurencyjności gminy poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej i rozbudowę infrastruktury technicznej,
- wspieranie rozwoju małych zakładów przetwórczych i usługowych,
- wspieranie rozwoju zaplecza agroturystycznego.

Obszar gminy Nowinka charakteryzuje się niskim wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, dużą lesistością oraz dużym udziałem obszarów chronionych. Sprzyja to ukierunkowaniu na trwały zrównoważony rozwój rolnictwa, uwzględniający ekonomikę produkcji przy zachowaniu wymogów ekologicznych. Na terenach prawnie chronionych, zgodnie z zapisami studium, należy tworzyć warunki rozwoju gospodarstw produkujących metodami ekologicznymi, gdzie produkcja roślinna przeznaczona jest głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej i szerokiego rozwoju agroturystyki.

Na terenach o wyższej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, głównie w środkowo - zachodniej części gminy, należy wspierać intensywny rozwój rolnictwa, zintegrowanego z produkcją roślinną w oparciu o gospodarstwa specjalizujące się w chowie bydła mlecznego i tuczu trzody chlewnej.

Jako główne kierunki rozwoju gospodarki leśnej w gminie studium wymienia m.in.:

- produkcję surowca drzewnego i nie drzewnego użytków pozyskiwanych z lasu zgodnie z Planami urządzania gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Szczebra, Nadleśnictwa Suwałki i Nadleśnictwa Głęboki Bród z uwzględnieniem ich funkcji ochronnych, rekreacyjnych i klimatycznych, a także walorów przyrodniczych tego obszaru.
- utrzymanie funkcji ekologicznych lasów, zapewniających stabilizację warunków wodnych, kształtowanie klimatu lokalnego, tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego ekosystemów.
- prowadzenie zalesień gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa, a istotnych dla ekologii i turystyki, stosując rodzime gatunki drzew.

Celem gminy jest także rozwój gospodarki rybackiej, poprzez:

- wspieranie rozwoju hodowli ryb zwłaszcza na dużych powierzchniach jezior.
- tworzenie warunków do rozwoju hodowli ryb w stawach rybnych.

2.19 Plan Rozwoju Lokalnego gminy Nowinka na lata 2004 - 2013

Podstawowym bogactwem gminy Nowinka jest czysta, nieskażona przestrzeń oraz duże zasoby lasów i wód powierzchniowych. Stanowią one mogą i stanowią bazę oraz zaplecze surowcowe dla stanowisk pracy w leśnictwie i drzewnictwie, a także bazę turystyki, podstawowego rodzaju działalności na terenie gminy. Wykorzystanie tych bogactw dla poprawy poziomu życia lokalnej społeczności - bez naruszania ich stanu - jest podstawowym celem rozwojowym gminy.

Niezależnie od powyższego jedną z podstawowych funkcji gminy będzie funkcja rolnicza. Niższe dochody rolników wynikające z trudnych warunków gospodarowania mogą być uzupełniane dochodami z działalności usługowej zwłaszcza w obsłudze ruchu turystycznego, ale też w zakresie obsługi rynku rolnego, przetwórstwa pożytków naturalnych i artykułów rolnych. Także rozwijające się inne komplementarne funkcje gospodarcze będą stanowiły szanse na uzyskiwanie dochodów dodatkowych.

Wymogi realizacji rozwoju zrównoważonego narzucają konieczność wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców i ochrony zasobów naturalnych zwłaszcza, że oczekiwane kierunki rozwoju gospodarczego bazować będą na posiadanych zasobach naturalnych gminy i regionu.

W warunkach gminy Nowinka bazującej na jednostronnej gospodarce leśnej i rolnej tworzenie nowych miejsc pracy przez kapitał lokalny będzie procesem bardzo trudnym i powolnym. Wskazane i konieczne jest pozyskanie inwestorów zewnętrznych, którzy wnosząc kapitał i tworząc miejsca pracy nakręcać będą także popyt wewnętrzny na towary i usługi - zwłaszcza usługi bytowe.

Napływający turyści spowodują wzrost popytu na usługi, a w następnie na tereny inwestycyjne - rekreacyjne i pod inwestycje usługowe. Przygotowana wcześniej oferta w warunkach międzygminnej konkurencji daje większe szanse na pozyskanie inwestorów. Oferta inwestycyjna winna obejmować tereny uzbrojone w wytypowanych obszarach i pasmach przyspieszonego rozwoju, uwzględniających potrzebę ochrony zasobów i walorów naturalnych gminy.

Drogami do realizacji zrównoważonego rozwoju gminy Nowinka będą następujące cele strategiczne:

- Rozwój infrastruktury technicznej warunkującej poziom życia mieszkańców i rozwój gospodarczy gminy w zgodzie z regułami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,

Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie korzystnych warunków dla powstających zakładów wytwórczych i usługowych oraz rozwój jakościowy usług nierynkowych - zabezpieczający potrzeby i aspiracje mieszkańców.

W ramach analizy założeń i zasad określonych w dokumentach wyższego szczebla nie przeanalizowano Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Augustowskiego oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Nowinka, ponieważ zgodnie z ustawą o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21) Plany te straciły ważność w 2013 roku (art. 228. 1. ww. ustawy: *Tracą moc uchwały dotyczące przyjęcia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami po upływie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy*).

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko, stanowiąca integralną część Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 została sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235).

Przy opracowaniu niniejszej Prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze. W początkowej fazie przygotowania Prognozy o oddziaływaniu na środowisko zapoznano się z obowiązującymi dokumentami nadrzędnymi w stosunku do sporządzanego Programu. Następnie na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Nowinka zidentyfikowane zostały największe problemy środowiskowe. Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. Późniejszy etap sporządzania Prognozy obejmował określenie wpływu realizacji celów wyznaczonych w Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 na środowisko. Zastosowana w tym miejscu subiektywna ocena skutków porealizacyjnych jest spójna z wytycznymi określonymi w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235). Informacje zawarte w Prognozie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu.

Dokonując oceny istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym projektem aktualizacji Programu oraz na obszarze, na który realizacja ustaleń może wywierać wpływ posłużono się następującymi dostępnymi środkami:

- SDF Puszcza Augustowska PLB, data aktualizacji: październik 2013 r.,
- SDF Ostoja Augustowska PLH, data aktualizacji: październik 2013 r.,
- SDF, Ostoja Biebrzańska PLB, data aktualizacji: październik 2013 r.,
- Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z dnia 8 marca 2005 r. Nr 54 poz. 730

- Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z dnia 8 marca 2005 r. Nr 54 poz. 734
- Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego w 2012 r, WIOŚ w Białymstoku, Delegatura w Suwałkach, grudzień 2013 r.,
- Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2012 roku, WIOŚ w Białymstoku, kwiecień 2013 r.,
- Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w latach 2010-2012, WIOŚ w Białymstoku, czerwiec 2013 r.,
- Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2012 roku, WIOŚ w Białymstoku, czerwiec 2013 r.,
- Wstępna klasyfikacja jezior województwa podlaskiego badanych w 2012 roku, WIOŚ w Białymstoku, Delegatura w Suwałkach, czerwiec 2013 r.,
- Klasyfikacja jezior województwa podlaskiego badanych w 2012 roku (zweryfikowana przez instytut ochrony środowiska - państwowy instytut badawczy z uwzględnieniem opinii eksperckiej), WIOŚ w Białymstoku, Delegatura w Suwałkach, lipiec 2013 r.,
- Ocena wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku, WIOŚ w Białymstoku, marzec 2014 r.,
- Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku, WIOŚ w Białymstoku, marzec 2014 r.,
- Plan udrażniania północnego i karpackiego korytarza ekologicznego w czterech wybranych miejscach, opracowanie wykonane w ramach realizacji projektu „Ochrona gatunkowa rysia, wilka i niedźwiedzia w Polsce”, Białowieża - Warszawa, 2011

Analiza powyższych dokumentów przyczyniła się do ustalenia aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Nowinka oraz pozwoliła ustalić wpływ realizacji ustaleń aktualizowanego dokumentu na stan poszczególnych komponentów środowiska, a także na stan i zachowanie zidentyfikowanych siedlisk i gatunków podlegających ochronie prawnej. W celu dokonania oceny istniejącego stanu środowiska posłużono się także informacjami uzyskanymi z Urzędu Gminy Nowinka.

Podczas określania wpływu realizacji celów zawartych w przedmiotowym Programie na środowisko zastosowano metodę macierzy interakcji. W wierszach siatki wpisano priorytety ekologiczne i wpisujące się w ich zakres działania, natomiast w kolumnach wskaźniki odpowiadające poszczególnym komponentom środowiska. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

(+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko.

Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo, w tym Natura 2000.

Za pomocą matrycy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji postanowień Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021, będzie odbywała się co 4 lata w ramach aktualizacji Programu ochrony środowiska. W celu częstszej weryfikacji postępu postanowień wynikających z Programu, a także w zakresie oddziaływania na środowisko, co 2 lata sporządzony będzie Raport z wykonania Programu. W celu ułatwienia oceny realizacji działań Programu zaproponowane zostały poniższe wskaźniki monitorowania stanu środowiska.

Tabela 2 Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska w Gminie Nowinka

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło informacji o wskaźniku
Powierzchnia gruntów leśnych/wskaźnik lesistości Gminy	ha/%	Gmina, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa
Nowe formy ochrony przyrody	ha/szt.	Gmina
Stan czystości wód (rzeki, jeziora, wody podziemne)	klasa	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
Stan zanieczyszczenia powietrza	strefa	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
Wartości wskaźników klimatu akustycznego L_{aeqD} i L_{aeqN}	dB	Główny i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych	km	Gmina
Liczba zmodernizowanych kotłowni/ Liczba tradycyjnych kotłowni zmienionych na alternatywne źródła energii	szt.	Gmina
Liczba przeprowadzonych termomodernizacji	szt.	Gmina
Sumaryczna długość sieci wodociągowej	km	Gmina
Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej	km	Gmina
Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	Starostwo Powiatowe, Gmina
Nakłady inwestycyjne służące ochronie środowiska	tys. zł	Gmina, Główny Urząd Statystyczny
Masa zebranych odpadów komunalnych	Mg	Gmina, jednostka realizująca zadanie
Masa odpadów zebranych selektywnie (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, opakowania z papieru i tektury, metale, opakowania ze szkła)	Mg	Gmina, jednostka realizująca zadanie

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło informacji o wskaźniku
Masa odpadów unieszkodliwionych poprzez składowanie	Mg	Gmina, jednostka realizująca zadanie
Masa zebranych odpadów niebezpiecznych	Mg	Gmina, jednostka realizująca zadanie
Ilość usuniętych wyrobów azbestowo-cementowych	m, m ² , m ³	Gmina, jednostka realizująca zadanie
Nakłady inwestycyjne na edukację ekologiczną	tys. zł	Gmina
Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu podnoszenia świadomości ekologicznej rolników	szt.	Gmina, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Liczba nowopowstałych gospodarstw ekologicznych	szt.	Gmina

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Działania realizujące postanowienia Programu nie będą powodowały znaczących oddziaływań transgranicznych, ponieważ będą skupione lokalnie i ograniczone do terenu Gminy Nowinka.

6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021, została opracowana zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, oraz wytycznymi ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Prognoza zawiera informacje dotyczące projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka, podaje główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami. Prognoza o oddziaływaniu na środowisko sprawdza stopień uwzględnienia, w projekcie Programu celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Wykazano zgodność głównych celów, priorytetów ekologicznych i zaplanowanych do realizacji zadań z założeniami dokumentów wyższego szczebla.

Prognoza jako punkt wyjścia do kolejnych analiz, opisuje stan środowiska Gminy Nowinka oraz definiuje problemy związane z jego ochroną.

Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Nadrzędnym celem Programu jest:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY NOWINKA
PRZY ZACHOWANIU I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

Powyższy nadrzędny cel będzie realizowany poprzez 10 celów długoterminowych. W ramach każdego z celów wyznaczone zostały cele krótkoterminowe przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017 wraz z zadaniami służącymi realizacji tych celów.

Tabela 3 Zestawienie celów i zadań ochrony środowiska Gminy Nowinka

Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017	Zadania
1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza	
<p>Cel krótkoterminowy: Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Nowinka poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych</p>	Modernizacja lokalnych kotłowni opalanych węglem
	Popularyzacja i wspieranie budowy inwestycji z zakresu energii odnawialnej (w tym kotłowni lokalnych)
	Rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej
	Nasadenia pasów zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych
	Dalsze docieplanie budynków (termomodernizacja)
2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania	
<p>Cel krótkoterminowy: Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom</p>	Stały nadzór i kontrola stacji uzdatniania wody oraz prowadzenie niezbędnych modernizacji
	Ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin poprzez popularyzację rolnictwa ekologicznego
	Budowa szczelnych płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę
<p>Cel krótkoterminowy: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi Gminy Nowinka</p>	Stosowanie technologii oszczędzających wodę w zakładach przemysłowych i gospodarstwach rolno-hodowlanych
	Rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej
	Modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków
	Popularyzacja rozwiązań opartych na przydomowych oczyszczalniach ścieków
<p>Cel krótkoterminowy: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji</p>	Ograniczenie stosowania nawozów i chemizacji rolnictwa
	Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: doczyszczanie ścieków
	Racjonalny rozwój turystyki wodnej
<p>Cel krótkoterminowy: Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi</p>	Stopniowe zwiększanie lesistości terenu (zalesianie nieużytków)
	Ograniczenie osadnictwa w bliskim sąsiedztwie zbiorników wodnych i dolinach rzecznych
	Modernizacja, rozwój i budowa małych elektrowni wodnych

Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017	Zadania
Cel krótkoterminowy: Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych	Pozostawienie naturalnych warunków w strefach przybrzeżnych, poprzez częściową rezygnację z zagospodarowania i zabudowy nabrzeży
3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji	
Cel krótkoterminowy: Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych Gminy Nowinka	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska naturalnego
	Pogłębianie świadomości ekologicznej poprzez działania z zakresu edukacji ekologicznej, popularyzujące wiedzę o zasobach przyrodniczych
Cel krótkoterminowy: Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	Stworzenie skutecznego narzędzia do zarządzania obszarami Natura 2000 w postaci planów zadań ochrony lub planów ochrony
	Wdrażanie istniejących planów i programów obszarów chronionych
Cel krótkoterminowy: Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów	Działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody - związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów
	Kanalizacja ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych poprzez wyznaczanie szlaków turystycznych
	Rekultywacja zdegradowanych terenów poprzez zalesienia
	Kompensacje i minimalizacje w obrębie obszarów chronionych zwłaszcza obszarów NATURA 2000
Cel krótkoterminowy: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Kontynuacja tradycyjnych form rolnictwa ekstensywnego
	Powstawanie gospodarstw ekologicznych dostarczających wysokiej jakości produkty spożywcze
	Działania wspierające rozwój agroturystyki
Cel krótkoterminowy: Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych	Organizowanie spotkań i kampanii informacyjnych, miejscowej społeczności, potencjalnych inwestorów i organizacji ekologicznych w celu poszukiwania wspólnego dialogu
	Popularyzacja wiedzy o obszarach szczególnie cennych i zagrożonych
4. Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów	
Cel krótkoterminowy: Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Zwiększenie kontroli i monitoringu w zakresie ochrony przed hałasem

Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017	Zadania
<p>Cel krótkoterminowy: Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas</p>	Rozwój infrastruktury drogowej i modernizacja nawierzchni
	Budowa odpowiednich elementów architektonicznych zabezpieczających przed wpływem nadmiernego hałasu drogowego (ekrany akustyczne, odpowiednia konstrukcja budynków) wzdłuż dróg lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie
	Synchronizacja sygnalizacji świetlnej (tzw. „zielona fala”), stosowanie ograniczeń prędkości na terenach zabudowanych, zwłaszcza w strefach osiedli mieszkaniowych
	Tworzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg
5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	
<p>Cel krótkoterminowy: Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczonej wartości</p>	Prawidłowa lokalizacji, budowa i eksploatacja urządzeń i instalacji emitujących pole elektromagnetyczne
6. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	
<p>Cel krótkoterminowy: Zwiększenie wykorzystania OZE</p>	Budowa i modernizacja małych elektrowni wodnych
	Promocja innowacyjnych technologii w zakresie „zielonej energii”
	Ograniczenie zużycia energii (energochłonności) - rezygnacja z konwencjonalnych źródeł pozyskiwania energii na rzecz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych
7. Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych	
<p>Cel krótkoterminowy: Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych</p>	Kontrola szczelności zbiorników i instalacji paliwowych
	Monitoring zakładów i instalacji wykorzystujących substancje niebezpieczne
	Ograniczenie materiałochłonności i wykorzystania substancji niebezpiecznych w zakładach przemysłowych
	Utrzymanie sprawnego systemu alarmowego
	Stała aktualizacja tras przewozu substancji niebezpiecznych
8. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	

Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 - 2017	Zadania
<p>Cel krótkoterminowy: Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni</p>	Racjonalne wykorzystanie złóż kopalni
	Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobycia kopalni
9. Ochrona powierzchni ziemi	
<p>Cel krótkoterminowy: Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju</p>	Ochrona cennych przyrodniczo obszarów przed nadmiernym przekształceniem
<p>Cel krótkoterminowy: Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie</p>	Przekształcenie nieużytków poprzez zalesienia
10. Wzrost świadomości ekologicznej	
<p>Cel krótkoterminowy: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami</p>	Informowanie mieszkańców o stanie jakości powietrza
	Rozpowszechnianie recyklingu i właściwego sposobu segregacji odpadów
	Zaangażowanie w akcje typu „Sprzątania świata” dzieci, młodzieży i osób dorosłych
<p>Cel krótkoterminowy: Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	Ograniczenie marnotrawstwa zasobów wodnych
	Propagowanie ekologicznego stylu życia
<p>Cel krótkoterminowy: Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska</p>	Mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych
	Tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej
	Wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska
	Angażowanie do działań ekologicznych, mieszkańców w każdym wieku

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o. na podst. Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019

Cele i zadania z zakresu gospodarki odpadami w Gminie Nowinka zostały określone w oparciu o Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017.

W osiągnięciu założonych w Programie celów mają służyć określone w harmonogramie Programu działania, ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za realizację oraz szacunkowych kosztów jego realizacji. W Programie określono również zasady zarządzania Programem ochrony środowiska oraz zaproponowano wskaźniki monitoringu jego realizacji.

Wyznaczone cele są spójne z dokumentami wyższych szczebli, zawierają pełen zakres informacji na temat aktualnego stanu środowiska naturalnego w Gminie Nowinka, przedziały czasowe wykonania poszczególnych inwestycji oraz nakłady finansowe i źródło finansowania, dlatego zrezygnowano z przedstawienia rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych.

Analizie i ocenie poddano również przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko. W wyniku analizy stwierdzono, iż wśród zadań ujętych w Programie nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż zawsze suma korzyści płynąca z realizacji działań przekracza potencjalne zagrożenie. Analiza oddziaływań wykonana została w postaci opisowej oraz tabelarycznej (macierz interakcji analizująca oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne). W ramach przeprowadzonej analizy wykazano pozytywny (w ogólnym rozrachunku) wpływ wyznaczonych zadań na stan środowiska na terenie Gminy Nowinka. Wykluczono także możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

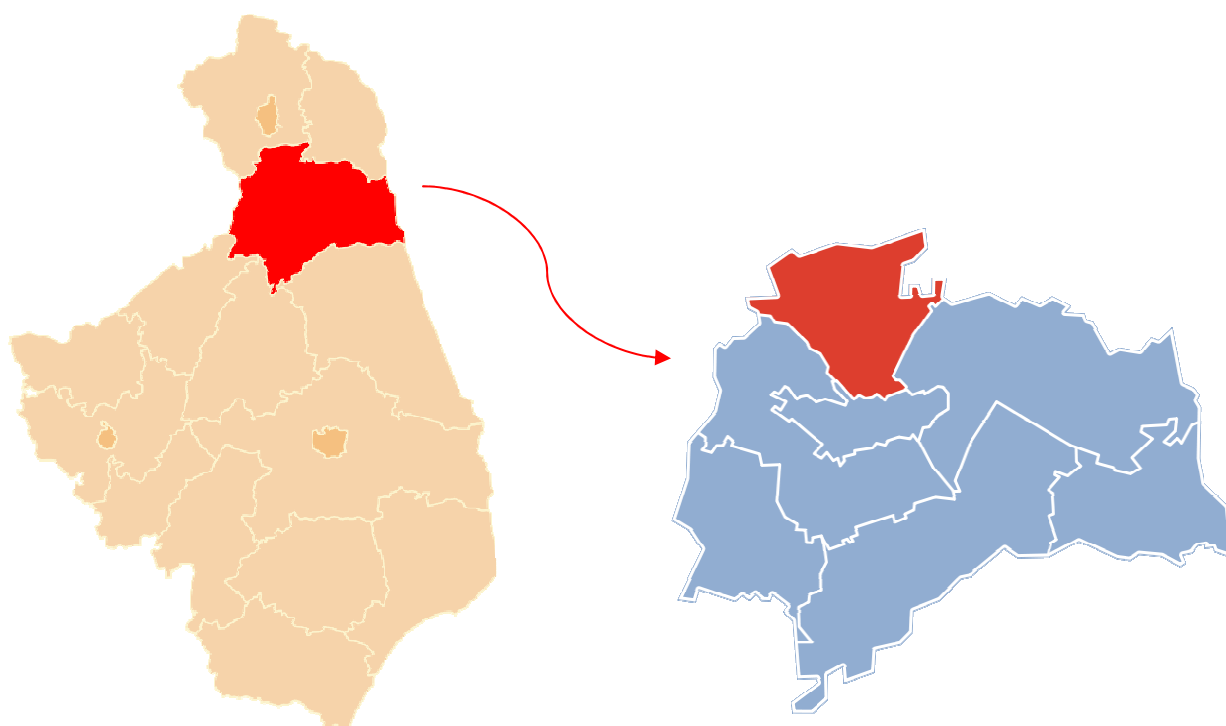
Mimo chęci władz Gminy do wprowadzania zmian prowadzących do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, jak i standardu życia mieszkańców, realizacja wielu z zaplanowanych zadań będzie zależeć w dużym stopniu od pozyskania środków zewnętrznych, głównie z funduszy unijnych. Projekt Programu wskazuje również na inne źródła finansowania zadań wyznaczonych do realizacji.

Dokument pokazuje, że obecna eksploatacja środowiska (bez zastosowania odpowiednich środków naprawczych i środków ostrożności), będzie prowadziła do stopniowego pogorszenia się stanu środowiska. A zatem, można stwierdzić, iż wszystkie z zaproponowanych celów i zadań będą miały dodatni wpływ na środowisko i ludzi. Zakładając, że zostaną one wcielone w życie, powinny wpłynąć na zwiększenie tempa aktywności w zakresie ochrony środowiska. Jednocześnie, poprzez działania ukierunkowane na poprawę stanu poszczególnych komponentów środowiska wpłyną na poprawę stanu środowiska jako całości.

Powstanie niniejszej Prognozy pozwala stwierdzić poprawność wykonania Programu w zakresie zawartości niezbędnych informacji i analiz dotyczących polityki ochrony środowiska Gminy Nowinka na najbliższe lata.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU

Gmina Nowinka położona jest w północnej części województwa podlaskiego, w północnej części powiatu augustowskiego i graniczy z miastem i gminą Augustów, z gminą Płaska, gminą Giby, gminą Suwałki i gminą Raczki.

Rycina 1 Położenie Gminy Nowinka na tle województwa podlaskiego i powiatu augustowskiego

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o. na podst. www.wikipedia.org

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski (wg J. Kondrackiego) teren Gminy Nowinka znajduje się w mezoregionie Równina Augustowska będącej częścią makroregionu Pojezierza Litewskiego. Obszar ten powstał w wyniku działalności lodowca. Równina Augustowska jest równiną sandrową położona jest na wysokości 120 - 190 m n.p.m. Charakteryzuje się mało zróżnicowaną rzeźbą terenu, pokryta jest piaskami i żwirami, naniesionymi przez wody wyływające spod czoła topniejącego lodowca. Brak realizacji postanowień Programu mógłby spowodować niekontrolowaną eksploatację złóż

naturalnych, co w przypadku kruszyw naturalnych, może stać się powodem daleko posuniętej dewastacji powierzchni terenu.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są emisje gazów i pyłów z lokalnych kotłowni oraz ciągów komunikacyjnych. Badania prowadzone przez WIOŚ w Białymstoku w 2012 roku wykazują, że w strefie podlaskiej (do której należy Gmina Nowinka) przekroczone zostały poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Ocena zachowania poziomu celu długoterminowego ozonu wykazała również przekroczenia pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin w strefie podlaskiej. W związku z powyższym 20 grudnia 2013 r. uchwałą nr XXXIV/414/13 sejmik województwa podlaskiego przyjął „Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej”. Program definiuje główne źródła zanieczyszczeń oraz same zanieczyszczenia powodujące niedotrzymanie standardów na terenie strefy podlaskiej (pył PM₁₀ i pył PM_{2,5}). POP określa również działania naprawcze zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie zanieczyszczeń objętych Programem w perspektywie do roku 2020. Obszarem objętym działaniami naprawczymi ukierunkowanymi na poprawę sytuacji, najbliższym Gminie Nowinka jest Miasto Augustów. Brak wprowadzania postanowień Programu może przyczynić się do zaniku kontroli punktowych źródeł zanieczyszczeń, które mają największy wpływ na stan atmosfery.

Przez Gminę Nowinka przebiegają droga krajowa Nr 8, oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Stan większość dróg jest nadal niezadowalający, wpływa to niekorzystnie na funkcjonalność połączeń a także bezpieczeństwo i komfort podczas jazdy. Klimat akustyczny w sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych był poważnie zagrożony. W roku 2013 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku wykonał pomiary hałasu w ramach realizacji zadań Programu Państwowego Monitoringu Środowiska. Punktami pomiarowymi położonymi najbliżej Gminy Nowinka był punkt w mieście Augustów (pomiar hałasu długookresowego) oraz punkt Raczki (pomiar hałasu krótkookresowego). Szczegółowe wyniki wykonanych pomiarów prezentują się następująco:

Augustów

- wskaźnik długookresowy dziennie-wieczorno-nocny $L_{DWN} = 73,9$ dB, dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A = 69 dB,
- długotrwały poziom hałasu w porze nocy $L_N = 67,2$ dB, dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A = 59 dB.

Raczki

- pora dnia $L_{AeqD} = 65,9$ dB, dopuszczalny poziom hałasu = 61 dB,

- pora nocy $L_{AeqN} = 58,8$ dB, dopuszczalny poziom hałasu = 56 dB.

Główną przyczyną pogarszania się stanu technicznego nawierzchni, jest wzrastający z roku na rok ruch pojazdów ciężarowych, poruszających się w kierunku granicy Państwa. Wstrzymanie modernizacji dróg na terenie Gminy może przyczynić się do stopniowego pogarszania klimatu akustycznego, co może niekorzystnie rzutować na stan zdrowia i samopoczucie mieszkańców.

Zasoby wód powierzchniowych Gminy Nowinka zgromadzone są głównie w korytach rzek i cieków oraz w jeziorach. W latach 2010-2012 roku na terenie powiatu augustowskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził badania rzek. Badania prowadzono w programach monitoringów diagnostycznego i operacyjnego, w wytypowanych punktach kontrolnych. Punkt pomiarowy najbliższy gminie Nowinka to Netta - Kozia Szyja na rzece Rospuda (od wypływu z jeziora Bolesty do wypływu z jeziora Necko ze Szczeberką od Blizny - JCW PLRW200020262279). Ocena stanu ekologicznego JCWP wykazała dobry stan ekologiczny (II klasa). Stan ekologiczny jednolitych części wód jezior powiatu augustowskiego, leżących w gminie Nowinka jest zróżnicowany: dobry (jezioro Blizno i jezioro Wigry), umiarkowany (jezioro Kalejty) lub poniżej dobrego (jezioro Tobołowo). W 2012 r. w ramach monitoringu diagnostycznego Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy wyznaczył 1 punkt do badań wód podziemnych z terenu powiatu augustowskiego w Kamieniu (gm. Sztabin). Jakość wód odpowiadała III klasie czystości, mieściła się zatem w granicach dobrego stanu wód podziemnych. W przypadku braku realizacji ustaleń zawartych w Programie mogą wystąpić następujące niekorzystne zmiany: pogorszenie się jakości wód, pogorszenie się bezpieczeństwa powodziowego oraz nieracjonalne wykorzystanie zasobów wodnych Gminy (np. do celów związanych z rekreacją). Jednym z celów Programu jest zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom poprzez stały nadzór i kontrolę stacji uzdatniania wody oraz prowadzenie niezbędnych modernizacji. W ramach tego zadania Gmina planuje modernizację stacji uzdatniania wody w Nowince.

O bogactwie świata ożywionego świadczą licznie utworzone formy ochrony przyrody, mające na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego tego regionu. Do form ochrony przyrody możemy zaliczyć tu: Wigierski Park Narodowy, Rezerwat przyrody Jezioro Kalejty, Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Rospudy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza i Jeziora Augustowskie, 3 Obszary Natura 2000: PLB 200002 Puszcza Augustowska, PLH200004 Ostoja Wigierska, PLH 200005 Ostoja Augustowska, 7 pomników przyrody oraz korytarz ekologiczny GKPn-4 Puszcza Augustowska. Zaniechanie realizacji ustaleń w tym zakresie jest działaniem zdecydowanie negatywnym. Brak ochrony najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów mógłby się stać powodem zubożenia zasobów biologicznych regionu, a tym samym działaniem przeciwko bioróżnorodności kraju.

Postępująca degradacja ekosystemów wywołałaby szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze (przede wszystkim ich uproszczenie).

Walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Nowinka, traktowane w skali kraju, jako ponadprzeciętne, przesądzają o dominującej funkcji turystyki. Podstawę stanowi turystyka krótko- i długookresowa głównie rekreacja w postaci wypoczynku nad wodą. Gmina posiada bogatą bazę turystyczną w postaci pól biwakowych, miejsc noclegowych (w tym gospodarstw agroturystycznych). Na terenie Gminy Nowinka wyznaczone trasy spacerowe, ścieżki rowerowe, szlaki piesze, kolarskie i kajakowe, Szlak Konny Puszczy Augustowskiej. Ciekawym elementem poznawczym są również ścieżki edukacyjne zorganizowane przez Lasy Państwowe.

Stan środowiska ulega również zachwianiu w wyniku zagospodarowania odpadów komunalnych i przemysłowych. W Polsce nadal główną metodą unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów jest składowanie na składowiskach odpadów. Po zakończeniu eksploatacji składowisk niemodernizowane i nierekułtywowane składowiska odpadów mogą stać się potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska. Brak odpowiednich zabezpieczeń (uszczelnień i systemów odprowadzania odcieków) może spowodować wymywanie zanieczyszczeń, a także ich migrację do gleby oraz wód podziemnych i powierzchniowych. Składowanie odpadów stwarza również zagrożenie dla powietrza atmosferycznego, głównie ze względu na wtórne pylenie i migrację biogazu ze składowisk, który może być przyczyną wielu zagrożeń (wybuchy, pożary). Uporządkowanie gospodarki odpadowej, objęcie wszystkich mieszkańców Gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych pozwoli wyeliminować przyczyny powstawania „dzikich wysypisk śmieci” i niekontrolowane usuwanie odpadów do środowiska. Zwiększenie ilości zebranych selektywnie odpadów zmniejszy jednocześnie ilość składowanych odpadów zmieszanych.

Zaopatrzenie w energię elektryczną gminy realizowane jest w oparciu o linie średniego i niskiego napięcia. Na terenie Gminy nie występuje sieć gazowa, natomiast wykorzystanie energii odnawialnej znajduje się ciągle w początkowej fazie inwestycji.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Władze samorządowe Gminy będą wdrażały cele ustalone w Programie, poprzez realizację zadań własnych i koordynowanych określonych na podstawie Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska oraz Powiatowego Programu Ochrony Środowiska. Realizacja wymienionych zadań przyczyni się do poprawy stanu elementów środowiska, a tym do poprawy jakości życia mieszkańców. Zadania planowane do realizacji w najbliższych latach na terenie Gminy Nowinka to Największy odsetek planowanych inwestycji na najbliższe lata na terenie Gminy Nowinka to działania z zakresu modernizacji i termomodernizacji obiektów oraz modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Nowinka.

Po analizie ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 celów i zadań, zidentyfikowano rodzaje działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie planowane przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Zasięg oddziaływania inwestycji to oddziaływanie krótkoterminowe związane z budową lub modernizacją danej infrastruktury. Finalne oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.

Dokonując analizy istniejącego stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, zwrócono szczególną uwagę na obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r., poz. 627). Na obszarze Gminy Nowinka znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Wigierski Park Narodowy
- Rezerwat Jezioro Kalejty,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Rospudy, Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza i Jeziora Augustowskie,
- Obszary Natura 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Augustowska (PLB 200002), Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Ostoja Biebrzańska (PLB 200006), projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Augustowska (PLH 200005),

- 7 pomników przyrody: 4 pojedyncze drzewa oraz 3 grupy drzew.

Ponadto przez teren Gminy Nowinka przebiega korytarz ekologiczny GKPN-4 Puszcza Augustowska.

Z uwagi na fakt, iż Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 zawiera często dość ogólne założenia działań inwestycyjnych, w związku z tym na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie ma możliwości dokonania analizy i oceny stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem będzie możliwy do określenia, na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko konkretnych projektów inwestycyjnych, na podstawie której wydane zostaną decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przypadku działań związanych z termomodernizacją obiektów (np. planowane na najbliższe lata ocieplenie budynków oraz modernizacja kotłowni Szkół Podstawowych w Monokiniach i Olszance) należy wziąć pod uwagę, że w zakresie zidentyfikowanych problemów, które mogłyby utrudnić lub uniemożliwić realizację zapisów Programu, w szczególności na obszarach podlegających ochronie, na które realizacja dokumentu może wywierać wpływ, istnieje obawa, że nieodpowiednio prowadzone prace modernizacyjne i termomodernizacyjne mogą powodować niszczenie miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków (np. jerzyka - *Apus apus*, wróbla - *Passer domesticus*) i nietoperzy (wszystkie nietoperze w Polsce są objęte ochroną ścisłą) oraz mogą uniemożliwiać im późniejsze wykorzystywanie tych obiektów jako miejsc lęgowych bądź zimowisk. Przy realizacji tego typu zadań należy zwrócić szczególną uwagę na należyte wykonanie prac demontażowych, ponieważ zgodnie z § 7 pkt 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2011, Nr 237, poz. 1419) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi.

Aby zapewnić ograniczenie negatywnych oddziaływań będących ewentualnym następstwem realizacji Programu przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić wizję terenową, w celu uzyskania informacji o ewentualnym występowaniu w obrębie bryły budynku objętego pracami gniazd ptaków lub nietoperzy. W przypadku stwierdzenia obecności gniazd należy w konsultacji z ornitologiem lub chiropterologiem przeprowadzić rozpoznanie, w celu weryfikacji ewentualnego występowania w tych miejscach gatunków chronionych. Prace remontowe należy prowadzić poza okresem lęgowym i rozrodu stwierdzonych gatunków chronionych. Termin powinien zostać dostosowany do ekologii gatunku zinwentaryzowanego.

W przypadku konieczności wykonania czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, o których mowa w § 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2011, nr 237, poz. 1419) - np. niszczenie siedlisk i ostoi, gniazd, zimowisk i innych schronień - konieczne jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwa od ww. zakazów wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska (Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska). Zakazy - np. chwytania, niszczenia gniazd, umyślnego płoszenia i niepokojenia, przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca - w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie jest to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk, nie dotyczą usuwania w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względu bezpieczeństwa lub sanitarne.

W przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez chronione gatunki zwierząt po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości zapewnić nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w jego obrębie. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, należy dążyć do zapewnienia na remontowanym budynku lub w jego rejonie odpowiednich siedlisk zastępczych (np. budek lęgowych), aby zrekompensować utraczone miejsca bytowania i rozrodu danych gatunków. Charakter zastosowanych siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej i skonsultowane z ornitologiem i chiropterologiem.

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie Gminy Nowinka należy zaliczyć:

- Silną presję turystyki na środowisko naturalne i zanieczyszczenia środowiska związane z rozwojem turystyki (ścieki, odpady),
- Ograniczenia w zakresie ochrony środowiska związane z zaliczeniem niemal całego obszaru Gminy do obszaru chronionego krajobrazu,
- Nadmierna ekspansja turystyczna nad brzegami jezior - obozowiska o niskim standardzie, niedostateczne zaplecze,
- Nieskuteczność w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i turystyki,
- Istnienie zbiorników wodnych o małym przepływie, podatnych na zanieczyszczenie i degradację ze strony istniejącej zabudowy letniskowej o nieregulowanej gospodarce ściekowej,
- Zły stan techniczny nawierzchni dróg publicznych,
- Hałas drogowy (przekraczający dopuszczalne normy) i emisja spalin spowodowane ruchem tranzytowym na drogach krajowych,
- Brak lub niewystarczająca zieleń izolacyjna głównie wzdłuż dróg,
- Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy,
- Emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodząca z indywidualnych źródeł ciepła opalanych odpadami komunalnymi - podnosi zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- Silna konkurencja w procesie ubiegania się o fundusze unijne oraz inne środki zewnętrzne - prowadzi ona do zniechęcenia, a tym samym do zahamowania

rozwoju lokalnego w zakresie infrastruktury drogowej i turystyczno-wypoczynkowej.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) występujących na terenie Gminy, identyfikacja wpływu zagrożeń została przedstawiona w postaci poniższej tabeli.

Tabela 4 Problemy ochrony środowiska w związku z występowaniem obszarów podlegających ochronie oraz korytarzy ekologicznych

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
Parki Narodowe	Wigierski	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
Rezerwat	Jezioro Kalejty	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
Obszary Chronionego Krajobrazu	Puszcza i Jeziora Augustowskie Dolina Rospudy	Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk
Natura 2000	Puszcza Augustowska PLB200002	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze Wycinka lasu Drogi, autostrady Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie Zalesianie terenów otwartych Usuwanie martwych i umierających drzew Zmiana sposobu uprawy
Natura 2000	Ostoja Augustowska PLH200005	Nawożenie /nawozy sztuczne Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych Zabudowa rozproszona Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe Szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) Wędkarstwo Zmiana sposobu uprawy Zalesianie terenów otwartych Kempingi i karawaningi

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
		<p>Uprawa</p> <p>Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe</p> <p>Eutrofizacja (naturalna)</p> <p>Pożary i gaszenie pożarów</p> <p>Odpady, ścieki</p> <p>Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych</p> <p>Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfiarek</p> <p>Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych</p> <p>Międzygatunkowe interakcje wśród roślin</p> <p>Uciążliwości hałasu, zanieczyszczenie hałasem</p> <p>Wycinka lasu</p> <p>Pożar (naturalny)</p> <p>Nagromadzenie materii organicznej</p> <p>Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze</p> <p>Zatopienie</p> <p>Modyfikowanie funkcjonowania wód</p> <p>Polowanie</p> <p>Nieciągła miejska zabudowa</p> <p>Obce gatunki inwazyjne</p> <p>Żeglarstwo</p> <p>Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)</p> <p>Wandalizm</p> <p>Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu</p> <p>Akwakultura morska i słodkowodna</p> <p>Chwywanie, trucie, kłusownictwo</p> <p>Pozyskiwanie / Usuwanie zwierząt (lądowych)</p> <p>Infrastruktura sportowa i rekreacyjna</p> <p>Drogi, autostrady</p> <p>Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p> <p>Wydobywanie piasku i żwiru</p>
Natura 2000	Ostoja Wigierska PLH200004	<p>Eutrofizacja (naturalna)</p> <p>Chwywanie, trucie, kłusownictwo</p> <p>Zabudowa rozproszona</p> <p>Akwakultura morska i słodkowodna</p> <p>Pasożytnictwo</p> <p>Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych</p> <p>Inne formy pozyskiwania zwierząt</p> <p>Obce gatunki inwazyjne</p>

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
		Szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) Żeglarstwo Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) Drogi, autostrady Wędkarstwo Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze Uprawa Sieci komunalne i Usługowe Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych Leśnictwo Linie elektryczne i telefoniczne Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt - konkurencja Chwytywanie, trucie, kłusownictwo.
Pomniki przyrody		Brak środków finansowych na objęcie tych form właściwą pielęgnacją
Korytarz ekologiczny	GKPn-4-Puszcza Augustowska	Rozbudowa sieci dróg stwarza zagrożenie dla przerwania łączności korytarza

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

Potencjalne zagrożenia środowiska mogące wpływać na obszary objęte ochroną wynikają przede wszystkim z nasilonego ruchu turystycznego, zwłaszcza w sezonie letnim oraz ciągle niewystarczającego stanu infrastruktury turystycznej: wyznaczonych szlaków turystycznych (kładek, ścieżek), miejsc parkingowych, miejsc odpoczynku, koszy na odpady, tablic informujących o zasadach zachowania na danym obszarze. W przypadku obszarów Natura 2000, zagrożenia wynikają z braku opracowanych planów zadań ochronnych, umożliwiających zarządzanie tymi obszarami. Od niedawna plan zadań ochronnych posiada PLH200005 Ostoja Augustowska. Plan taki określa istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz wskazują działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. Oprócz powierzchniowych form ochrony przyrody, na terenie Gminy występuje 7 pomników przyrody. Największym zagrożeniem, oprócz czynników naturalnych (obumieranie, niszczenie przez wichury) jest

niepodejmowanie działań polegających na spowalnianiu naturalnych procesów (obcinanie suchych konarów, impregnacja środkami grzybobójczymi i owadobójczymi).

Rozległe obszary Puszczy Augustowskiej, będącej jednym z największych kompleksów leśnych na obszarze Polski stanowią korytarz ekologiczny o randze kontynentalnej (GKPn-4). Puszcza Augustowska zawdzięcza swoje bogactwo gatunkowe między innymi istnieniu naturalnych połączeń z rozległymi kompleksami leśnymi Białorusi i Litwy. Umożliwiają one stałe przechodzenie zwierząt zza wschodniej granicy, co zapewnia przepływ genów, a przez to trwałość poszczególnych populacji. Bezpośrednim zagrożeniem dla zakłócenia spójności ekologicznej korytarzy, jest rozbudowa sieci dróg, co przyczyniłoby się do fragmentacji siedlisk i zaburzyło integrację obszarów, które są ważne z punktu widzenia szlaków migracji. W przypadku Gminy Nowinka dotychczasowe zadania w zakresie realizacji zamierzeń drogowych nie powodowały defragmentacji korytarzy, ponieważ działania skupione były na remontach i przebudowach już istniejących ciągów komunikacyjnych.

Realizacja ustaleń zawartych w Programie może zostać utrudniona poprzez następujące problemy, wynikające z potencjalnych zagrożeń środowiska:

- Katastrofy naturalne lub antropogeniczne (pożary lasów i torfowisk, zagrożenia powodziowe, huragany i silne wiatry, transport materiałów niebezpiecznych, awarie przemysłowe)
- Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem
- Pogłębiająca się nieskuteczność w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i turystyki
- Niebezpieczeństwo nasilania się różnic między ochroną środowiska a strategicznym dla regionu rozwojem społeczno-gospodarczym (konflikty w zakresie powstawania przedsięwzięć na obszarach chronionych)
- Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska

Ustalenia zawarte w Programie zostały poddane analizie pod względem zgodności z zakazami określonymi w:

- SDF Puszcza Augustowska PLB, data aktualizacji: październik 2013 r.,
- SDF Ostoja Augustowska PLH, data aktualizacji: październik 2013 r.,
- SDF, Ostoja Biebrzańska PLB, data aktualizacji: październik 2013 r.,

- Rozporządzeniu Nr 17/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 730, ze zm.),
- Rozporządzeniu Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 734).

Ustalenia Programu, nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w wyżej wymienionych rozporządzeniach.

10. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Podstawą do opracowania aktualizacji projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 są następujące dokumenty:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
- II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku),
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
- Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKzA)
- Krajowy program zwiększania lesistości,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014,
- Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego,
- Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 r.,
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej,
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019,
- Strategia rozwoju powiatu augustowskiego do 2020 r.,

- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego na lata 2008 - 2032,
- Program Ochrony Środowiska Dla Gminy Nowinka Na Lata 2008-2011,
- Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Nowinka,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowinka,
- Plan Rozwoju Lokalnego gminy Nowinka na lata 2004 - 2013.

Program jako główny cel wyznacza działania zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jako wiążące przyjmuje się cele Polityki ekologicznej państwa. Uwzględnia się także fakt, iż powyższe dokumenty krajowe w dużej mierze adoptowały już cele i założenia europejskiej i światowej polityki ekologicznej, a zatem są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im politykami ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

Biorąc to pod uwagę sformułowano następujące cele i priorytety ekologiczne wraz z listą zadań składających się na zrównoważony rozwój Gminy Nowinka przy zachowaniu i promocji środowiska naturalnego:

1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza

Cel krótkoterminowy:

Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Nowinka poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Zadania:

- Modernizacja lokalnych kotłowni opalanych węglem
- Popularyzacja i wspieranie budowy inwestycji z zakresu energii odnawialnej (w tym kotłowni lokalnych)
- Rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej
- Nasadzenia pasów zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych
- Dalsze docieplanie budynków (termomodernizacja)

2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania

Cel krótkoterminowy:

Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom

Zadania:

- Stały nadzór i kontrola stacji uzdatniania wody oraz prowadzenie niezbędnych modernizacji
- Ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin poprzez popularyzację rolnictwa ekologicznego
- Budowa szczelnych płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę

Cel krótkoterminowy:

Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi Gminy Nowinka

Zadania:

- Stosowanie technologii oszczędzających wodę w zakładach przemysłowych i gospodarstwach rolno-hodowlanych
- Rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej
- Modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków
- Popularyzacja rozwiązań opartych na przydomowych oczyszczalniach ścieków

Cel krótkoterminowy:

Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji

Zadania:

- Ograniczenie stosowania nawozów i chemizacji rolnictwa
- Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: doczyszczanie ścieków
- Racjonalny rozwój turystyki wodnej

Cel krótkoterminowy:

Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi

Zadania:

- Stopniowe zwiększanie lesistości terenu (zalesianie nieużytków)
- Ograniczenie osadnictwa w bliskim sąsiedztwie zbiorników wodnych i dolinach rzecznych
- Modernizacja, rozwój i budowa małych elektrowni wodnych

Cel krótkoterminowy:

Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych

Zadania:

- Pozostawienie naturalnych warunków w strefach przybrzeżnych, poprzez częściową rezygnację z zagospodarowania i zabudowy nabrzeży

3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji

Cel krótkoterminowy:

Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych Gminy Nowinka

Zadania:

- Informowanie mieszkańców o stanie środowiska naturalnego
- Pogłębianie świadomości ekologicznej poprzez działania z zakresu edukacji ekologicznej, popularyzujące wiedzę o zasobach przyrodniczych

Cel krótkoterminowy:

Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

Zadania:

- Stworzenie skutecznego narzędzia do zarządzania obszarami Natura 2000 w postaci planów zadań ochrony lub planów ochrony
- Wdrażanie istniejących planów i programów obszarów chronionych

Cel krótkoterminowy:

Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów

Zadania:

- Działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody - związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów
- Kanalizacja ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych poprzez wyznaczenie szlaków turystycznych
- Rekultywacja zdegradowanych terenów poprzez zalesienia
- Kompensacje i minimalizacje w obrębie obszarów chronionych zwłaszcza obszarów NATURA 2000

Cel krótkoterminowy:

Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej

Zadania:

- Kontynuacja tradycyjnych form rolnictwa ekstensywnego
- Powstawanie gospodarstw ekologicznych dostarczających wysokiej jakości produkty spożywcze
- Działania wspierające rozwój agroturystyki

Cel krótkoterminowy:

Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych

Zadania:

- Organizowanie spotkań i kampanii informacyjnych, miejscowej społeczności, potencjalnych inwestorów i organizacji ekologicznych w celu poszukiwania wspólnego dialogu
- Popularyzacja wiedzy o obszarach szczególnie cennych i zagrożonych

4. Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

Cel krótkoterminowy:

Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas

Zadania:

- Zwiększenie kontroli i monitoringu w zakresie ochrony przed hałasem

Cel krótkoterminowy:

Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas

Zadania:

- Rozwój infrastruktury drogowej i modernizacja nawierzchni
- Budowa odpowiednich elementów architektonicznych zabezpieczających przed wpływem nadmiernego hałasu drogowego (ekrany akustyczne, odpowiednia konstrukcja budynków) wzdłuż dróg lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie
- Synchronizacja sygnalizacji świetlnej (tzw. „zielona fala”), stosowanie ograniczeń prędkości na terenach zabudowanych, zwłaszcza w strefach osiedli mieszkaniowych
- Tworzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg

5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel krótkoterminowy:

Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczalnej wartości

Zadania:

- Prawidłowa lokalizacji, budowa i eksploatacja urządzeń i instalacji emitujących pole elektromagnetyczne

6. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cel krótkoterminowy:

Zwiększenie wykorzystania OZE

Zadania:

- Budowa i modernizacja małych elektrowni wodnych
- Promocja innowacyjnych technologii w zakresie „zielonej energii”
- Ograniczenie zużycia energii (energochłonności) - rezygnacja z konwencjonalnych źródeł pozyskiwania energii na rzecz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych

7. Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych

Cel krótkoterminowy:

Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych

Zadania:

- Kontrola szczelności zbiorników i instalacji paliwowych
- Monitoring zakładów i instalacji wykorzystujących substancje niebezpieczne
- Ograniczenie materiałochłonności i wykorzystania substancji niebezpiecznych w zakładach przemysłowych
- Utrzymanie sprawnego systemu alarmowego
- Stała aktualizacja tras przewozu substancji niebezpiecznych

8. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cel krótkoterminowy:

Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni

Zadania:

- Racjonalne wykorzystanie złóż kopalin
- Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobycia kopalin

9. Ochrona powierzchni ziemi

Cel krótkoterminowy:

Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Zadania:

- Ochrona cennych przyrodniczo obszarów przed nadmiernym przekształceniem

Cel krótkoterminowy:

Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie

Zadania:

- Przekształcenie nieużytków poprzez zalesienia

10. Wzrost świadomości ekologicznej

Cel krótkoterminowy:

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami

Zadania:

- Informowanie mieszkańców o stanie jakości powietrza
- Rozpowszechnianie recyklingu i właściwego sposobu segregacji odpadów
- Zaangażowanie w akcje typu „Sprzątania świata” dzieci, młodzieży i osób dorosłych

Cel krótkoterminowy:

Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców

Zadania:

- Ograniczenie marnotrawstwa zasobów wodnych
- Propagowanie ekologicznego stylu życia

Cel krótkoterminowy:

Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

Zadania:

- Mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych
- Tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej
- Wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska
- Angażowanie do działań ekologicznych, mieszkańców w każdym wieku

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Świadczą o tym ustalenia Programu w zakresie priorytetów, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody, efektywniejszego wykorzystania zasobów i walorów środowiska w rozwoju społeczno - gospodarczym. Dążenia te mają jednocześnie służyć zachowaniu dóbr przyrody przyszłym pokoleniom, a także sprzyjać rozwojowi gospodarczemu i poprawie atrakcyjności regionu. Realizacja celów z zakresu rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

W osiągnięciu założonych w Programie celów mają służyć określone w harmonogramie Programu działania, ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za realizację. W Programie określono również zasady zarządzania Programem ochrony środowiska, przykładowe wskaźniki monitoringu jego realizacji oraz szacunkowe koszty planowanych przedsięwzięć.

11. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Projektowany Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka został stworzony w celu poprawy istniejącego stanu środowiska. Niemniej jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na środowisko. Podstawowym celem sporządzania niniejszej Prognozy jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń Programu na środowisko i mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie priorytetów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie ogólnej ich oceny.

Poniżej w tabeli dokonano oceny skutków realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do realizacji celów operacyjnych założonych w omawianym dokumencie. Wyniki analizy oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska oraz obszary Natura 2000 przedstawiono w postaci macierzy interakcji.

Tabela 5 Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań na obszar Natura 2000 i środowisko Gminy Nowinka

Cele		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
Kontynuacja działań związanych z utrzymaniem odpowiedniego poziomu jakości powietrza	Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Nowinka poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych	+/P/D	0	+/B/D	+/ B/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ B/D	0/W/D	0	+	0	0	+/P	0
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania	Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom	0	0	+/B/D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi Gminy Nowinka	+/P/ S	+/P/S	+/ W/S	+/ W/ S	+/ P/ S	+/ B/S	0	+/ W/ S	0	0	0	+/ B/ S	0	0
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji	+/P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	0	0	0	+/ P/ C	0	+/ P/C	0	0
	Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ B/ S	0	0	+/ B/ D	+/ P/ C	0	0	+/ P/ C	0	0	0	0

Cele		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
	Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych	+/B /S	+/ P/ S	0	+/ P/ D	+/ W/ D	+/ B/ S	0	0	+/B/ S	0	0	0	0	0
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności na różnych poziomach organizacji	Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych Gminy Nowinka	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ Ś	+/ P/ D	+/ P/D	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	+/ W/ Ś	+/ W/Ś	0	+/ P/Ś	+/ P/Ś	+/ P/Ś	+/ P/Ś	0	0	0	0	0	0	0
	Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów	+/ B/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/ D	0	+/ P/D	0	0
	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	+/ P/ D	+/ B/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/D	+/ P/C	+/ B/ D	+/ B/S	0	0	0	0	0
	Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych	+/ P/ C	0	+/ B/ C	+/ P/ C	+/ P/ C	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Cele		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów	Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	0	0	+/B/ K	0	0	0	0	0	0	0	+/ B/ K	0	0	0
	Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas	0	0	+/ B/ K	0	0	0	0	0	0	0	+/ B/ K	0	0	0
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczonej wartości	0	0	+/ P/ D	+/ P/ D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zwiększenie wykorzystania OZE	0	0	+/ P/ D	0	0	+/P/ S	+/P/ D	0	-/B/D	0	0	+/P/ S	0	+/P/ D
Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych	0	0	+/ P/ C	0	0	0	0	+/ P/ C	0	0	0	0	0	0
Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni	+/ P/ D	0	0	0	0	0	+/ P/D	+/ B/ D	+/ B/ D	0	0	+/ B/ D	0	0
Ochrona powierzchni ziemi	Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ B/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	+/ P/ D	0	+/ B/ D	+/ B/ D	0	+	+/ P/ D	+	+

Cele		Natura 2000	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	klimat akustyczny	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
	Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie	+ / P / D	+ / P / D	+ / B / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	0	+ / B / D	+ / B / D	0	+	+ / P / D	+	+
Wzrost świadomości ekologicznej	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami	0	+ / P / D	+ / B / D	0	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	0	0
	Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców	+ / P / D	+ / P / D	+ / B / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / B / D	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska	+ / P / D	+ / P / D	+ / B / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	+ / P / D	0	0

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

Legenda:

- (+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,
- (-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,
- (0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko,

Rodzaje oddziaływań:

P - pośrednie

B - bezpośrednie

W - Wtórne

S - Skumulowane

K - Krótkoterminowe

Ś - Średnioterminowe

D - Długoterminowe

S - Stałe

C - Chwilowe

** Rodzaj oddziaływania został określony na podstawie art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Identyfikacja oddziaływań:*

Obszary Natura 2000

Sieć Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Dla każdego kraju członkowskiego określa się listę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwie dyrektywy: Siedliskowa (Habitatowa) oraz Ptasia, na mocy których powoływane są obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk.

W ramach analizy dokonano także oceny przewidywanych znaczących oddziaływań w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych w SDF dla obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie Gminy Nowinka:

- a) obszary specjalnej ochrony ptaków:
 - Puszcza Augustowska (PLB 200002),
 - Ostoja Biebrzańska (PLB 200006).
- b) projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk:
 - Ostoja Augustowska (PLH 200005).

Z powodu braku planów zadań ochronnych oraz planów ochrony dla obszarów Natura 2000 Puszcza Augustowska i Ostoja Biebrzańska, jako cel ochrony poszczególnych obszarów przyjęto ochronę populacji gatunków, wskazanych w SDF jako przedmioty ochrony. Ostoja Augustowska posiada plan zadań ochronnych zatwierdzony Zarządzeniem Nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005. W ramach badań nad przedmiotowym planem, na terenie gminy Nowinka stwierdzono występowanie następujących przedmiotów ochrony:

Gatunki:

- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
- 1355 Wydra *Lutra lutra*
- 1393 Sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus*
- 1437 Leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum*
- 1477 Sasanka otwarta *Pulsatilla patens*
- 1902 Obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*

- 1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*

Siedliska:

- 3140 twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*
- 3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*
- 4030 Suche wrzosowiska *Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion*
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*
- 91D0 Bory i lasy bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne

Jak już wcześniej zaznaczono analizowany Program został stworzony w celu poprawy istniejącego stanu środowiska, jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na obszary Natura 2000 jak i inne powierzchniowe formy ochrony przyrody. Dopiero szczegółowa analiza przed inwestycyjna na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określi szczegółowo zakres oddziaływania poszczególnych inwestycji. W przypadku realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogłyby negatywnie oddziaływać na te obszary lub populacje gatunków, powinny zostać przeprowadzone działania kompensujące i minimalizujące w obrębie obszarów Natura 2000.

Aktualny przebieg granic obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie Gminy Nowinka został zaprezentowany poniżej.

Rycina 2 Położenie obszarów Natura 2000 na terenie Gminy Nowinka

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o. na podst. www.geoportal.gov.pl,
www.geoserwis.gdos.gov.pl

Oddziaływanie na bioróżnorodność, rośliny i zwierzęta

Realizacja zadań wynikających z wyznaczonych celów Programu, w sposób pośredni lub bezpośredni będzie oddziaływała pozytywnie na różnorodność biologiczną a tym samym na rośliny i zwierzęta. Warto podkreślić tu przede wszystkim działania długookresowego celu 3 Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji. Do zadań realizowanych w ramach tego celu należą m.in. ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów i ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Oddziaływanie na ludzi

Oddziaływanie na ludzi związane z realizacją planowanych zadań przewidzianych w analizowanym Programie będzie najczęściej pozytywne, w niektórych przypadkach neutralne.

Oddziaływania pozytywne wiązać się będą z poprawą ruchu na skutek realizacji przedłużenia, budowy, przebudowy oraz modernizacji ulic. Wpłynie to zarówno na polepszenie jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze, jak

również na zmniejszenie poziomu hałasu drogowego. Dodatkowo działania te przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa ruchu.

Oprócz powyższego pozytywne oddziaływanie na ludzi może mieć realizacją celów w zakresie rozwoju lub modernizacji infrastruktury wodno - kanalizacyjnej (modernizacja stacji uzdatniania wody), co w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Przewidywane pozytywne oddziaływania związane są przede wszystkim z realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, drogowej, ochrony przed polami elektromagnetycznymi i zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych. Z analizy można wnioskować o pozytywnych skutkach wdrażania działań Programu na stan środowiska. Warto jednak podkreślić, iż występowanie oddziaływań negatywnych może nastąpić w wyniku krótkotrwałego i chwilowego wpływu budowy lub modernizacji obiektów, przynoszących w rezultacie długotrwałe oddziaływanie pozytywne.

Oddziaływanie na wody

Wszystkie inwestycje, w ramach których przewiduje się prace związane z robotami budowlanymi mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Chodzi tu o prace ziemne i organizacyjne, które doprowadzić mogą do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do odsłonięcia warstwy wodonośnej. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano - materiałowej. Wszystkie zamierzenia inwestycyjne związane z budową mają na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania przyniosą długotrwały, pozytywny efekt.

Oddziaływanie na powietrze

Oddziaływanie pozytywne wystąpi na etapie zrealizowania ewentualnych inwestycji związanych z budową, przedłużeniem, przebudową oraz modernizacją dróg. Wówczas w wyniku poprawy nawierzchni ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń substancji szkodliwych do powietrza. Wiązać się to będzie z większą płynnością ruchu drogowego. Również pozytywny wpływ na stan jakości powietrza będą miały zadania związane

z modernizacją lokalnych kotłowni w tym miejsca gdzie tradycyjne piece olejowe wymieniane będą na alternatywne źródła energii.

Negatywne oddziaływanie na powietrze wiązać się będzie każdorazowo z fazą budowy. W fazie budowy będzie miała miejsce emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Spowodowana ona będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych. Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do dość krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych projektów kluczowych na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. W fazie budowy dojdzie również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Niemniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji większości zamierzeń wiązać się będzie z realizacją infrastruktury technicznej, w szczególności systemu kanalizacji. Realizacja tych zadań bezpośrednio przeloży się na poprawę stanu czystości gleb.

Również pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi będzie miała realizacja zadań z zakresu wyznaczonego celu krótkookresowego Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W ramach tego celu realizowane będą np. działania z zakresu rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji złóż oraz działania prowadzące do kontroli nad wydobyciem kruszyw.

Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja ustaleń Programu może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych Gminy, np. następstwem przeprowadzanych termomodernizacji jest również renowacja elewacji budynków poprawiająca wrażenia estetyczne. Innym przykładem jest wprowadzanie zalesień.

Niemniej jednak w przypadku oddziaływań na krajobraz określone zostały również oddziaływania negatywne. Związane to będzie z ewentualnymi działaniami dotyczącymi OZE. Chodzi o turbiny wiatrowe, które w przypadku podjęcia decyzji o realizacji takiej inwestycji, pozostają na lata wkomponowane w naturalny krajobraz wiejski oddziałując na niego bezpośrednio negatywnie. Przy tym należy jednak pamiętać, że bilans oddziaływań jakie będą powodowały inwestycje z zakresu OZE w ogólnym rozrachunku (suma oddziaływań w Tabeli 4 w wierszu dotyczącym OZE) będzie pozytywny.

Oddziaływanie na klimat

Na podstawie analizy można przewidywać, iż osiągnięcie niektórych celów Programu będzie w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na elementy klimatu, np. poprzez modernizację lokalnych kotłowni wpływając na zmniejszenie emisji substancji do powietrza. A zatem oddziaływanie na klimat będzie wiązało się bardzo często również z oddziaływaniem na powietrze.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Oddziaływanie na klimat akustyczny można analizować w dwóch fazach - w fazie budowy oraz w fazie eksploatacji omawianego obszaru.

Wzmożony hałas emitowany będzie podczas etapu budowy. Hałas emitowany podczas prac budowlanych będzie miał charakter okresowy występujący jedynie do czasu zakończenia rozbudowy drogi. Związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych.

Na skutek eksploatacji nowych, przebudowanych i zmodernizowanych dróg również będzie następować emisja hałasu. Jednak należy zaznaczyć, iż hałas ten będzie w znacznym stopniu zmniejszony, poprzez remont nawierzchni oraz rozładowanie ruchu na niektórych ulicach w skutek budowy nowych dróg lub ich przedłużania.

Oddziaływanie na zabytki

Pozytywny wpływ na zabytki będzie miała głównie przebudowa i modernizacja dróg, z uwagi na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych i minimalizację drgań.

Oddziaływanie na dobra materialne

Pozytywne oddziaływanie na dobra materialne stwierdzone zostało w przypadku realizacji zadań z zakresu celu 6 Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów. Realizacja inwestycji z zakresu OZE jest na dzień dzisiejszy niezwykle droga, jednak w dłuższej perspektywie czasowej przynosi właścicielom oszczędności finansowe co wpływa bezpośrednio na ich dobra materialne.

Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie są związane przede wszystkim z budową i funkcjonowaniem danej inwestycji zarówno na etapie budowy jak i późniejszej eksploatacji. W tym przypadku przewiduje się, iż jedynie na etapie budowy danych obiektów mogą wystąpić chwilowe negatywne oddziaływania tego typu, natomiast późniejsza eksploatacja będzie skutkować pozytywnym wpływem na wszystkie komponenty środowiska.

Planowane w Programie przedsięwzięcia mogą wykazywać efekty skumulowane, w momencie, gdy inwestycje nakładają się będą w czasie z innymi planowanymi na tym obszarze i w jego sąsiedztwie przedsięwzięciami. W razie nakładania się harmonogramów prac związanych z budową niektórych obiektów nie można wykluczyć oddziaływania skumulowanego na wszystkie komponenty środowiska. Zwiększy się emisja zanieczyszczeń powietrza w wyniku pracy sprzętu i maszyn w jednakowym czasie. Destabilizacji ulegnie klimat akustyczny, niektóre prace będą generować drgania i wibracje powierzchni ziemi i wody. Będą to oddziaływania, które ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne, podobnie jak oddziaływania skumulowane, są trudne do przewidzenia, przede wszystkim ze względu na możliwość wystąpienia z opóźnieniem oraz w oddaleniu od źródła pierwotnego oddziaływania. Niemniej jednak nie przewiduje się, aby oddziaływanie tego typu miało negatywne skutki.

12. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Rezygnacja z wdrażania Programu, jako kompleksów celów i zadań, byłaby dla jakości środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem gorszym niż potencjalne oddziaływanie. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono wyraźnie pozytywny wpływ celów Programu na wszystkie komponenty środowiska. Negatywne oddziaływanie na krajobraz określono jedynie w przypadku planowania inwestycji w zakresie ewentualnej budowy turbin wiatrowych. Najkorzystniejsze i najsilniejsze skutki dla środowiska może generować realizacja następujących celów krótkoterminowych:

- oszczędne gospodarowanie zasobami - w tym głównie zasobami energii poprzez remonty i termomodernizacje istniejącej infrastruktury oraz wymianę palenisk w kotłowniach lokalnych,

- zapewnienie dobrej jakości wody pitnej mieszkańcom poprzez rozwój, w tym budowę i modernizację infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na obszarze Gminy,

Realizacja pozostałych ustaleń także spowoduje znacząco pozytywne skutki dla środowiska.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych inwestycji powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy, modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (podczas użytkowania). Należy wziąć pod uwagę, iż problemy z inwestycjami mogą zaistnieć na obszarach chronionych. Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało dużego wysiłku i niejednokrotnie poniesienia kosztów. W świetle uregulowań prawnych konflikty te można rozwiązać na trzy sposoby:

- Podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych
- Zmianę lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione
- Rezygnację z inwestycji

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystną sytuacją okazuje się zawsze rozwiązanie trzecie, które jest rozwiązaniem ostatecznym. Rezygnacja powoduje

brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody. W przypadku realizacji Programu nie stwierdzono zagrożeń na cele i przedmioty ochrony Natura 2000.

W przypadku jedyne, stwierdzonego negatywnego oddziaływania na krajobraz, w przypadku budowy turbin wiatrowych, sposobem minimalizacji oddziaływania negatywnego może być odpowiednie dobranie kolorystyki turbiny, która będzie powodowała łatwiejsze i bardziej harmonijne wkomponowanie się inwestycji w krajobraz.

13. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 przedstawia cele i zadania do wykonania w zakresie inwestycji krótkoterminowych (2014 - 2017), oraz długoterminowych (2018 - 2021). Planowane inwestycje własne Gminy oscylują głównie z zakresie termomodernizacji budynków, modernizacji stacji uzdatniania wody w Nowince.

Mimo chęci władz Gminy do wprowadzania zmian prowadzących do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, jak i standardu życia mieszkańców, realizacja wielu z zaplanowanych zadań będzie zależeć w dużym stopniu od pozyskania środków zewnętrznych, głównie z funduszy unijnych.

Wyznaczone cele są spójne z dokumentami wyższych szczebli, zawierają pełen zakres informacji w zakresie aktualnego stanu środowiska naturalnego w Gminie, przedziały czasowe wykonania poszczególnych inwestycji oraz nakłady finansowe i sposób ich finansowania, dlatego zrezygnowano z przedstawienia rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych.

Podstawowym problemem w dokonywanej ocenie oddziaływania realizacji niniejszego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowinka na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 jest stosunkowo duży poziom ogólności analizowanego dokumentu. Brak szczegółowości jest jednak dość typową cechą tego typu opracowań. Ogólny charakter zapisów, umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Proponowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu mają pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, jak wyżej wspomniano, dokumenty te mają charakter strategiczny, na wysokim stopniu ogólności, w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą w dużej mierze od wrażliwości danego środowiska na przekształcenia. W związku z tym przy planowaniu większych inwestycji należy przeanalizować warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, rozwiązania alternatywne, winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235).

SPIS RYCIN

RYCINA 1 POŁOŻENIE GMINY NOWINKA NA TLE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I POWIATU AUGUSTOWSKIEGO.....	46
RYCINA 2 POŁOŻENIE OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE GMINY NOWINKA	75

SPIS TABEL

TABELA 1 CELE DŁUGOTERMINOWE I KRÓTKOTERMINOWE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY NOWINKA.....	8
TABELA 2 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE NOWINKA	38
TABELA 3 ZESTAWIENIE CELÓW I ZADAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY NOWINKA	41
TABELA 4 PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA W ZWIĄZKU Z WYSTĘPOWANIEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE ORAZ KORYTARZY EKOLOGICZNYCH	54
TABELA 5 WYNIKI ANALIZY PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA OBSZAR NATURA 2000 I ŚRODOWISKO GMINY NOWINKA	68

SPIS LITERATURY

- POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009 - 2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016,
II POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA (DOKUMENT Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 ROKU),
KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU (POKZA)
KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI,
KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2011 - 2014,
PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2012 - 2017,
PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO,
PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO,
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO 2020 R.,
PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY PODLASKIEJ,
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA 2012 - 2015 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016 -
2019,
STRATEGIA ROZWOJU POWIATU AUGUSTOWSKIEGO DO 2020 R.,
PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA POWIATU AUGUSTOWSKIEGO NA LATA 2008 - 2032,
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWINKA NA LATA 2008-2011,
PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY NOWINKA,
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWINKA,
PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY NOWINKA NA LATA 2004 - 2013,
SDF PUSZCZA AUGUSTOWSKA PLB, DATA AKTUALIZACJI: PAŹDZIERNIK 2013 R.,
SDF OSTOJA AUGUSTOWSKA PLH, DATA AKTUALIZACJI: PAŹDZIERNIK 2013 R.,
SDF, OSTOJA BIEBRZAŃSKA PLB, DATA AKTUALIZACJI: PAŹDZIERNIK 2013 R.,
DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO Z DNIA 8 MARCA 2005 R. NR 54 POZ. 730
DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO Z DNIA 8 MARCA 2005 R. NR 54 POZ. 734
INFORMACJA PODLASKIEGO WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA O STANIE ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU
AUGUSTOWSKIEGO W 2012 R, WIOŚ W BIAŁYMSTOKU, DELEGATURA W SUWAŁKACH, GRUDZIEŃ 2013 R.,
OCENA POZIOMÓW SUBSTANCJI W POWIETRZU I KLASYFIKACJA STREF WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2012 ROKU, WIOŚ W
BIAŁYMSTOKU, KWIECIEŃ 2013 R.,
OCENA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W LATACH 2010-2012, WIOŚ W BIAŁYMSTOKU, CZERWIEC 2013 R.,
OCENA STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH W WOJ. PODLASKIM W 2012 ROKU, WIOŚ W BIAŁYMSTOKU, CZERWIEC 2013
R.,

WSTĘPNA KLASYFIKACJA JEZIOR WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO BADANYCH W 2012 ROKU, WIOŚ W BIAŁYMSTOKU,
DELEGATURA W SUWAŁKACH, CZERWIEC 2013 R.,
KLASYFIKACJA JEZIOR WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO BADANYCH W 2012 ROKU (ZWERYFIKOWANA PRZEZ INSTYTUT OCHRONY
ŚRODOWISKA - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY Z UWZGLĘDNIENIEM OPINII EKSPERCKIEJ), WIOŚ W BIAŁYMSTOKU,
DELEGATURA W SUWAŁKACH, LIPIEC 2013 R.,
OCENA WYNIKÓW BADAŃ HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO WYKONANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2013 ROKU,
WIOŚ W BIAŁYMSTOKU, MARZEC 2014 R.,
WYNIKI BADAŃ PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH WYKONANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2013 ROKU, WIOŚ
W BIAŁYMSTOKU, MARZEC 2014 R.,
PLAN UDRAŻNIANIA PÓLNOCNIEGO I KARPACKIEGO KORYTARZA EKOLOGICZNEGO W CZTERECH WYBRANYCH MIEJSCACH,
OPRACOWANIE WYKONANE W RAMACH REALIZACJI PROJEKTU „OCHRONA GATUNKOWA RYSIA, WILKA I NIEDŹWIEDZIA W
POLSCIE”, BIAŁOWIEŻA - WARSZAWA, 2011

ZASOBY INTERNETOWE

STRONA GMINY NOWINKA - WWW.GMINANOWINKA.PL
STRONA GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO - WWW.STAT.GOV.PL
STRONA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU - WWW.WIOS.BIALYSTOK.PL
STRONA GENERALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA - WWW.GDOS.GOV.PL
STRONA MINISTERSTWA ŚRODOWISKA - WWW.MOS.GOV.PL
STRONA NATURA 2000 - WWW.NATURA2000.GDOS.GOV.PL
STRONA CENTRALNEGO REJESTRU FORM OCHRONY PRZYRODY - WWW.CRFOP.GDOS.GOV.PL
STRONA PODLASKIEGO PORTALU PRZYRODNICZO-TURYSTYCZNEGO - WWW.ZIELONEWROTA.PL
STRONA PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU GEOLOGICZNEGO - WWW.PGI.GOV.PL
STRONA INSTYTUTU GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA IM. S. LESZCZYCKIEGO PAN - WWW.IGIPZ.PAN.PL